

45
(1467)-son
27-noyabr
2020

Xabar

ERURSEN SHOH, AGAR OGOHSEN SEN
AGAR OGOHSEN SEN, SHOHSSEN SEN

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH VAZIRLIGI NASHRI

1992-yil martdan chiqa boshlagan www.xabar.uz

УШБУ СОНДА:

ҲАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИ

2021 йилнинг устувор
йўналиши белгиланди **2-бет**

ТАНГАНИНГ ИККИНЧИ ТОМОНИ

Чет тили фанини ўқитишда
ахборот технологияларининг
ўрни **5-бет**

ONE MILLION UZBEK CODERS

IT-Park расказал о
результатах One Million Uzbek
Coders за первый год **6-бет**

УЧ ОПА-СИНГИЛ ХОТИРАСИ АБАДИЙ...

Халқаро хотин-қизларга
қарши зўравонликларга
барҳам бериш кўни **7-бет**

ИНТЕРНЕТ ВА БИЗ

Меъёрни унутиб
қўймаймизми? **8-бет**

КҲН МАВЗУСИ

Шавъ ва обрўга қилинаётган
тажовузулар. Асл мақсад
шарманда қилиш... **9-бет**

АЛОҚА ОЛАМИДА

Windows — 35 ёшда! **12-бет**

ИНҲАДА IT-ИНКУБАЦИЯ МАРКАЗИ ОЧИЛДИ

Бугун, 26 ноябр кўни Тошкент шаҳридаги ИНҲА университетиди
IT-инкубация маркази тантанали равишда очилди.

ЖАМИЯТ ВА АКТ

ЖИЗЗАХДА ЁШ ДАСТУРЧИЛАР ФОРУМИ ЎТКАЗИЛДИ

23-25 ноябр кўнлари бўлиб ўтган мазкур тадбир Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг Жиззах вилояти ҳудудий бошқармаси, Ёшлар ишлари агентлиги, IT-Парк Жиззах филиали ҳамкорлигида ташкил этилди.

Ёш дастурчилар форуми 16-25 ёш тоифаси бўйича АКТ соҳасига қизқадиган, рақамли технологияларни энди ўрганаётган умумтаълим мактабларидаги юқори синф ўқувчилари ва олий таълим муассасалари талабалари ҳамда ёш фрилансерлар ўртасида ўтказилиб, АКТ соҳасида ёшларнинг билим ва маънавиятини ошириш, фрилансерлиқни оммалаштириш, стартап лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида ташкил этилди.

Форум иккита босқичдан иборат бўлиб, биринчи босқичда республикаимизнинг АКТ соҳасидаги энг етуқ мутахассис-

лар иштирокида кичик гуруҳларда мастер-класслар, амалий машғулотлар ўтказилди. Иккинчи босқичида иштирокчилар мобил иловалар, график дизайн, веб-сайтларни яратиш, робототехника йўналишлари бўйича амалга оширган ишланмаларини тақдим этдилар. Ишланмаларни баҳолашда ҳакамлар томонидан лойиҳанинг долзарблиги, аниқлиги, креативлиги, ҳаётга татбиқ этиш усулларига алоҳида эътибор қаратилди. Танлов натижалари бўйича тўртта йўналиш бўйича жами 10та номинацияда ғолиблар аниқланди.

2020 ЙИЛ: ИНТЕРНЕТ БИР ДАҚИҚАДА

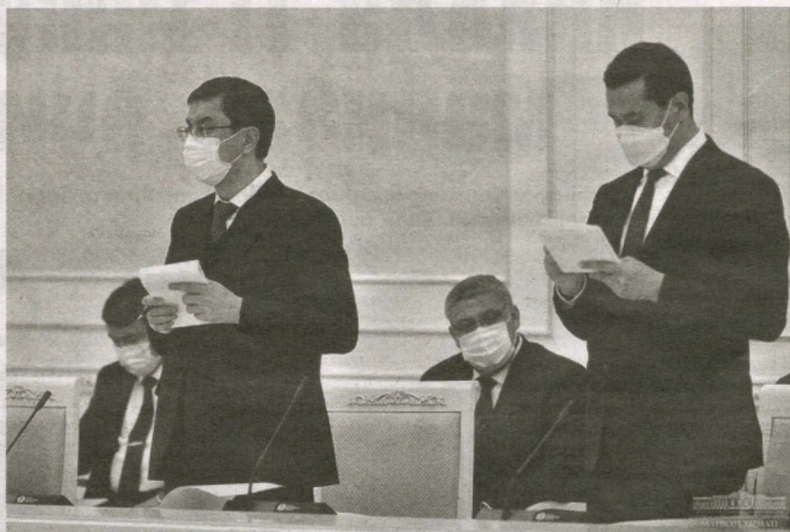
YouTube — 500 дақиқалик
видео жойланмоқда
Amazon — 6659та жўнатма
юборилляпти
Twitter — 319 нафар янги
фойдаланувчи аъзо бўляпти
ZOOM — 210 минг киши
мулоқот қилмоқда
Instagram — 350 мингта
сторис жойланляпти
WhatsApp — 40 млн.дан
ортиқ хабар йўлланмоқда
TikTok — 2704 марта илова
ўрнатилляпти
NETFLIX — 400 минг
соатлик видео кўриляпти.

Манба: Statista

umadan
umagacha

2021 йилнинг устувор йўналиши белгиланди

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида ўтган видеоселектор йиғилишида ҳудудларда хизматлар ва сервис соҳасини ривожлантиришга қаратилган устувор вазифалар муҳокама қилинди. Бу ҳақда президент матбуот хизмати хабар берди.

Америка Қўшма Штатлари пойтахти Вашингтон шаҳрида 21 ноябр куни ташқи ишлар вазири Абдуллазиз Комилов бошчилигидаги Ўзбекистон делегациясининг ушбу мамлакат мудофаа вазири вазифасини бажарувчи Кристофер Миллер билан учрашув бўлиб ўтди. Мулоқот чоғида икки мамлакат ўртасида мудофаа соҳасидаги ҳамкорликнинг истиқболли йўналишлари муҳокама қилинди. Муҳокамада ҳарбий ҳамкорликни янада кенгайтириш, терроризмга қарши кураш, чегара хавфсизлиги ва мудофаа муассасалари салоҳиятини ошириш каби масалаларда яқин ҳамкорликни ривожлантириш муҳимлиги эътироф этилди.

Президент Шавкат Мирзиёев 23 ноябр куни Тошкент шаҳрида йўл-транспорт инфратузилмасини ривожлантиришга оид концепция тақдимоти билан танишди. Давлат раҳбари жамоат транспорти тизимида янги бошқарув услубини жорий этиш, метрополитен, автосаройлар ва йўналишлари такси корхоналарини бир-бирига боғлаш, ахборот технологиялари асосида уларнинг ўзаро интеграциясини таъминлаш кераклигини таъкидлади.

24 ноябр куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди. Унда ҳудудларда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бўйича қўрилган чора-тадбирлар натижадорлиги ҳамда хизматлар соҳасини ривожлантиришга доир келгуси вазифалар муҳокама қилинди. Йиғилишда, аввало, ҳокимлар ва сектор раҳбарларининг асосий вазифаси ва зиммасига олган мажбурияти – янги иш ўринлари яратиб, эҳтиёжманд оилаларни “темир дафтар”дан чиқариш борасидаги ишлар натижадорлиги кўриб чиқилди. Халқ банкига хотин-қизлар тадбиркорлиги учун лойиҳалар тайёрлаб, уларни ўз бизнесини йўлга қўйишни ўргатиш топшириги берилди.

Президент Шавкат Мирзиёев 25 ноябр куни нефть-газ кийمат санатидаги истиқболли лойиҳалар ҳолатига оид тақдимот билан танишди. Тақдимотда мазкур лойиҳалар ижросининг бориши, бу борадаги халқаро келишувлар натижалари юзасидан ахборот берилди. Давлатимиз раҳбари уларни ўз вақтида ва сифатли амалга ошириш учун хорижий ҳамкорлар ва инвесторлар билан ишларни жадаллаштириш кераклигини таъкидлади. Хомашё базасини мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар таннархини тушириб, ички ва ташқи бозорда рақобатдошлигини ошириш бўйича топшириқлар берди.

Матбуотда Ўзбекистон Республикаси Президенти имзолаган “Жаҳон банкнинг Халқаро тараққиёт уюшмаси ва Осиё инфратузилмавий инвестициялар банки иштирокида “Қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш” лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ҳамда “Биотехнологияларни ривожлантириш ва мамлакатнинг биологик хавфсизлигини таъминлаш тизимини такомиллаштириш бўйича комплекс чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорлар эълон қилинди.

Хизматлар иқтисодиётининг муҳим қисми. Дунёда сервис соҳасининг ялпи ички маҳсулотдаги улуши ўртача 61 фоизни ташкил этади. Мамлакатимизда бу кўрсаткич 36 фоиздир. Лекин 86 фоиз қўшилган қиймат шу соҳада яратилади.

Қорақалпоғистон, Қашқадарё, Наманган, Сурхондарёда аҳоли жон бошига хизматлар ҳажми мамлакатимиздаги ўртача кўрсаткичдан 2 баробар паст.

Йиғилишда бу соҳада заҳиралар қўлпири таъкидланиб, ҳудудларда хизматлар ва сервис соҳасини ривожлантириш келгуси йилги устувор йўналиш этиб белгиланди.

Аввало, йўл бўйи инфратузилмасини яхшилаш орқали 700 миллиард сўмлик қўшимча хизматлар яратиш имкони борлиги таъкидланди. Жумладан, 150дан ортиқ туман ва шаҳардан ўтадиган 10 минг километр йўлда 400 дан зиёд йирик сервис объекти учун эҳтиёж мавжуд.

Шундан келиб чиқиб, мута-

саддиларга Тошкент–Андижон, Тошкент–Термиз ҳамда Самарқанд–Нукус халқаро йўллари ёқасида савдо ва хизмат кўрсатиш объектилари ташкил этиш, янги иш ўринларини қўпайтириш бўйича топшириқлар берилди.

Инвесторлар иштирокида истироҳат боғлари ҳамда хиёбонларнинг бир қисмида енгил конструкцияли савдо, умумий овқатланиш ва кўнгилчоар объектилар ташкил этиш, таълим, маданият, спорт ва соғлиқни сақлаш объектиларининг бўш турган қисмини тадбиркорларга бериш орқали ҳам қўллаб-қувватлаш йўлга қўйиш мумкин.

Тадбиркорларни жалб қилган ҳолда спорт объектилари куриш учун келгуси йилда 500 миллиард сўм кредит ажратилиши белгиланди.

Бугунги кунда агросаноат тармоғи изчил ривожланиб, замонавий иссиқхоналар, интенсив боғлар ва чорвачилик ҳўжаликлари учун агроном, зоотехник, ветеринар, ўсимликларни

ҳимоя қилиш, уруғчилик бўйича мутахассисларга талаб ошиб бормоқда.

Шу боис соҳада замонавий хизматлар қўламини кенгайтириш, хорижий мутахассисларни жалб қилиб, амалий ўқув курслари ташкил этиш зарурлиги таъкидланди.

Транспорт соҳаси хизматларда энг юқори улушга эга. Бу борада аҳолининг энг кўп норозилигига сабаб бўлаётган жамоат транспорти бўйича Тошкент шаҳрида янги тизим жорий этилмоқда.

Транспорт вазирлигига хорижий экспертларни жалб қилинган ҳолда Нукус шаҳри, вилоятлар маркази ва йирик шаҳарларда ҳам жамоат транспорти тизимини ривожлантириш бўйича кўрсатма берилди.

Хизмат кўрсатиш соҳасини қўллаб-қувватлаш масалаларига ҳам эътибор қаратилди. Жумладан, хизматлар бўйича йиллик тушуми 1 миллиард сўмдан кам бўлган тадбиркорлар учун қўшилган қиймат солиғини чорак якуни бўйича тўлаш тартиби давом этирилиши маълум қилинди. Ушбу чора 8 мингдан зиёд тадбиркор ихтиёрида бир чоракда 220 миллиард сўм айланма маблағ қолишига имкон беради.

Шунингдек, товар ва хизматларни экспорт қилган корхоналарга қўшилган қиймат солиғи валюта тушумини кутмасдан қайтариб берилади. Бу қулайлик натижасида тадбиркорлар ихтиёрида бир чоракда 200 миллиард сўм айланма маблағ қолади. Мутасадди вазирликларга шу бўйича кўрсатмалар берилди.

Умуман, ҳар бир вилоят, туман ва шаҳар ҳокими ўз ҳудудида хизматлар соҳасини ривожлантириш дастурини тузиб, сўзсиз амалга ошириши кераклиги белгиланди. Бу борада намунавий лойиҳалар ишлаб чиқиб, молиялаштиришга қўмаклашиш учун тижорат банклари ҳудудларга бириктирилди. Барча туманлар кесимида аниқ вазифаларни ўз ичига олган ҳукумат қарори қабул қилиш вазифаси қўйилди.

ХАМКОРЛИК

ҚОЗОҒИСТОНЛИК МУТАХАССИСЛАР ИШТИРОКИДА ВЕБИНАР

Космик суратлар ва геоахборот технологияларини сув ҳўжалиги соҳасида қўллаш усуллари ўрганилди.

Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳўзуридаги Космик тадқиқотлар ва технологиялар агентлиги ташаббуси билан Қозоғистон Республикаси Рақамли ривожланиш, инновациялар ва аэрокосмик саноати вазирлигининг Аэрокосмик қўмитаси, шунингдек “Qazaqstan G'arish Sapari” миллий компанияси иштирокида вебинар ташкил этилди.

Мазкур вебинар қозоғистонлик ҳам-

корлар иштирокида аввал ўтказилган қатор тадбирларнинг мантиқий давоми бўлиб, унда иқтисодиётнинг турли соҳаларида ерни масофадан зондаш технологияларини ишлаб чиқиш ва қўллаш масалалари бўйича қозоғистонлик ҳамкорлар билан тажриба алмашилди.

Вебинарда сув манбаларидан оқилона фойдаланиш, мелиорация жараёнларини самарали бошқариш, қирғоқ ҳудудларида санитария ва экология талабларини таъминлаш мақсадларида йўлдошлик технологиялар, ерни масофадан зондашдан фойдаланиш масалалари батафсил қўриб чиқилди.

Хусусан, KazEOSat-1, KazEOSat-2, KazTSat-1 йўлдош аппаратларининг космик суратларидан фойдаланиш имкониятлари, “Qazaqstan G'arish Sapari” миллий компанияси томонидан ишлаб чиқилган сув объектиларини дешифровка технологиялари, сув тошишини моделлаштириш услублари, gidro.gharysh.kz геосервиси ҳамда ушбу технологияларнинг амалиётда қўллаш имкониятлари билан таништирилди.

Томонлар, шунингдек, кадрларни тайёрлаш ва малакасини ошириш, давлат органлари ва идораларига геоахборот хизматларини кўрсатиш учун яхлит тизимни ташкил этиш масалаларига ҳам тўхталиб ўтишди.

ЭЪТИРОМ

Соҳа ривожланиши йўлида самарали меҳнати, республикаимизда янги технологияларнинг жорий этилишига, айниқса, ходимларни ижтимоий муҳофаза қилишга, уларнинг муаммоларини адолатли ҳал этиш ва ҳақ-ҳуқуқлари ҳимоясини таъминлашга қўшган салмоқли ҳиссаси ҳамда 60 ёшга тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ахборот технологиялари ва оммавий коммуникациялар ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаши раиси Асрор Асланович Ишанходжаев Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг "Фахрий ёрлиғи" билан мукофотланди.

Шунингдек, Республика кенгаши раиси Асрор Ишанходжаев тармок касаба уюшмаси тизимларини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга қўшган ҳиссаси ҳамда юбилей ёши муносабати билан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг "Эътиром" нишони билан тақдирланди.

Қўшалоқ мукофотлар муборак бўлсин!

ИНҲАДА IT-ИНКУБАЦИЯ «О» маркази очилди

Ушбу замонавий марказнинг очилишида IT-Паркнинг ёрдами катта бўлди. Маросимда турли вазирлик ва давлат идоралари раҳбарлари, халқаро ва маҳаллий университет ректорлари, етакчи хусусий компаниялар иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг биринчи ўринбосари Олег Пекос, "Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технология парк дирекцияси" МЧЖ директори Фарҳод Ибрагимов ва бошқа меҳмонлар сўзга чиқиб, университет талабалари ва ўқитувчиларини янги

марказ билан табриклашди ва фаолияти самарали бўлишини тилашди.

Шундан сўнг IT-инкубация марказининг тақдироти бўлиб ўтди. Инкубация маркази – бу университетда IT соҳасидаги лойиҳаларни тайёрлаш ва ривожлантириш учун қулай шарт-шароитлар яратиш, ёшлар учун иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда талаб этиладиган инновацион ечимларни амалга татбиқ этиш имконини берувчи ва ёшларнинг янги стартап-лоийҳаларини ривожлантириш майдончасидир.

Алоҳида таъкидлаш жоизки, олий таълим муассасала-

ри қошидаги инкубация марказлари иқтидорли ёшлар ўртасида яратилаётган инновацион лойиҳалар сифати ва сонини ошириш учун зарур ҳисобланади. Инкубация марказлари, ўз навбатида, талабалар учун оригинал илмий-техник ғояларни амалга оширувчи кичик инновацион лойиҳаларнинг самарали фаолият кўрсатишига қулай шарт-шароитлар яратади.

Тадбир доирасида Тошкент шаҳридаги ИНҲА университетининг инновацион кўргазмаси ҳам бўлиб ўтди. Унда ўқитувчилар ва иқтидорли талабалар ўзларининг инновацион ишланмаларини тақдим этишди.

ДАВЛАТИМИЗ БАЙРОҒИ

ФАХРИМИЗ, ҒУРУРИМИЗ!

18 ноябр – Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи қабул қилинганлигининг 29 йиллиги пойтпахтда ва вилоятларда муҳофаза вазирлиги ва миллий гвардиячиларнинг тантанали парадлари, ёшларнинг дил сўзлари, шеврлар ва қўшиқлар билан кўтаринки тарзда нишонланди. Бу куннинг қанчалар муҳимлиги ва Ватан байроғининг муқаддаслиги энг гўзал оҳангларда тараннум этилди.

Марғилон шаҳар телекоммуникациялар боғламасида ташкил этилган маънавий-маърифий тадбир ҳам шу кун руҳига монанд кўтаринки кайфиятда ўтди. Унда "Ўзбектелеком" АК Фарғона филиали бошланғич касаба уюшмаси раиси Муроджон Азамов байроғимиз қабул қилинганлигининг 29 йиллиги билан барчани табриклади ва Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг VII сессиясида қабул қилинган "Ўзбекистон Республикаси давлат байроғи тўғрисида"ги қонун мазмун-моҳияти, суверенитетимиз рамзи БМТ қароргоҳига қўйилганлигининг улкан аҳамияти ҳақида гапирди ва байроғимиз таърифи ҳам қисқача тўхталди.

Телекомчилардан бири Россия қишлоқлари қурилишларида иштирок этган йилда ажойиб ҳолатнинг гувоҳи бўлганидан сўзлади. Эътибор берса, дала-ҳовлилар томларида турли мамлакатларнинг байроқлари ҳилпираб турган экан. Суриштирса, дейишибдики, ишбилармон тадбиркорлар ўз юртлари байроғини шундай ардоқлашади. Энг муҳими, кейин содир бўлибди – бир дала-ҳовли томида Ўзбекистонимиз байроғи мағрур ҳилпираб турган экан! Шундай таъсирланибдики, юраги ҳаприқиб, томоғига бир нима тикилибди. Ана шу лаҳзалардагина Ватан, юрт байроғи қанчалар азизу муқаддаслигини

вужуд-вужуди, қайноқ қалби билан теран ҳис этибди...

Кимдир жаҳон чемпионатларида ғалаба қозongan спортчиларимизнинг оламаро энг чиройли байроғимизни боши узра кўтариб югуришлари, юз-кўзларига суриб, ўпиш онларини кузатишнинг ҳаяжонидан сўзлаган бўлса, яна кимдир баъзи таксичиларимиз ҳамда "Дамас"чиларимиз ҳам шундоққина ёнларига байроқчаларни ўрнатиб, ибратли анъана бошлаганидан сўзлади. Яна бир киши шундай улуғ кунларда, байрамларда, тугилган кунларида болаларимизга, набираларимизга китобларга қўшиб байроқчалар совға қилайлик, дея ўз тақлифини ўртага ташлади. "Байроғимиз – фахримиз, ифтихоримиз!" мавзусидаги суҳбатлар ҳаммада унутилмас таассурот қолдирди.

Тадбир сўнгида таваллуд кунини ҳамда 31 йиллик фидокорона фаолияти ва фахрийлик ёшига етгани муносабати билан электромеханик Муқаддасхон Авиловага филиал ва филиал бошланғич касаба уюшмасининг ҳамда шаҳар телекоммуникация боғланмасининг Ташаккурномалари ва совғаларини Муроджон Азамов ва Зокиржон Тўйчиевлар топширдилар.

С.ҲАФИЗОВА

УЧИНЧИ ТАШАББУС

ХОРАЗМДА НАВБАТДАГИ МАРКАЗ ИШ БОШЛАДИ

Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги томонидан мамлакатимизнинг барча ҳудудларида аҳоли ва ёшлар учун Рақамли технологиялар ўқув марказлари ташкил этилмоқда.

Мазкур ўқув марказларидан яна бири жорий йилнинг 23 ноябр санасида Хоразм вилояти Шовот туманида очилиб, ўз иш фаолиятини бошлади.

Рақамли технологиялар ўқув марказининг очилишига бағишланган тадбирда АКТ вазири ўринбосари Жамшид Эгамбердиев, Шовот тумани ҳокими Ҳакимбой Отахонов, АКТ вазирлигининг ҳудудий бошқарма бошлиғи Зафар Каримов ҳамда меҳнат фахрийлари ва ёшлар иштирок этдилар.

Ўқув марказини ташкил этиш учун Шовот туманидан "Ўзбектелеком" АК Хоразм филиалига қарашли бўш турган бино танлаб олинди ва тўлиқ таъмирдан чиқарилди.

Рақамли технологиялар ўқув маркази замонавий компьютер техникалари, робототехника жиҳозлари, принтер, киберспорт ўйинлари ускуналари ва бошқа энг сўнги русумдаги техника воситалари билан жиҳозланди. Ўқув марказида аҳоли ва ёшларнинг замонавий ахборот технологиялари соҳасида билим эгаллашлари ҳамда малакасини оширишлари учун зарур бўлган барча шарт-шароитлар яратилди.

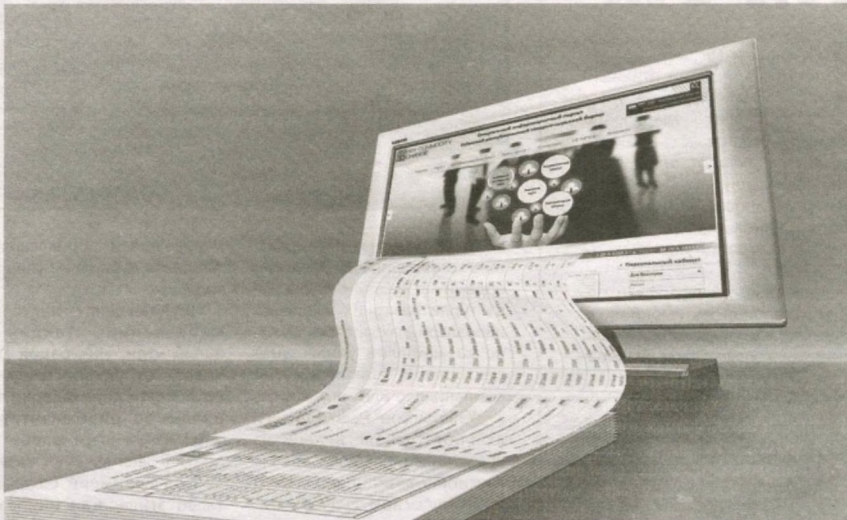
Келгусида туман ёшлари ушбу ўқув марказида компьютер саводхонлиги, дастурлаш, робототехника, интернетдан фойдаланиш, киберспорт ҳамда бошқа бир қатор йўналишларда билимини оширадilar. Шунингдек, ахборот технологиялари, дастурлаш соҳаларида инновацион ишланмалар яратиш, стартап лойиҳаларини ишлаб чиқиш билан шугулланадилар. Шу билан биргаликда, ўқув марказида тумандаги корхона ва ташиқлотлар ходимларини замонавий ахборот технологиялари соҳасида малакасини ошириш режалаштирилган.

Ушбу ўқув маркази Хоразм вилоятида ташкил этилган еттинчи ўқув маркази ҳисобланади.

4 | ИНТЕРВЬЮ

Азиз замондошим, биламан, бугун таклиф этилаётган янги турдаги хизматлар, қўлланилаётган атамаларни "ҳазм қилиш"га биров қийналяпмиз. Лекин бу кичик довондан ўтиб олсак, сизу биз учун қулай имкониятлар, кенг шароитлар, энг муҳими, ривожланиш эшиклари очилади. "Xabar" газетаси Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги ҳузуридаги "Электрон ҳукумат лойиҳаларини бошқариш маркази" давлат муассасаси фаолиятини бошқичма-бошқич ёритишни мақсад қилди. Бугунги суҳбатдошимиз Худудларда рақамли технологияларни жорий қилишни мувофиқлаштириш бўлими бошлиғи Фаррух ХОЛҲИГИТОВ.

Электрон ҳукумат: ҚОҒОЗБОЗЛИКДАН КЕЧИШ ВАҚТИ АЛЛАҚАЧОН КЕЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 28 апрелдаги қарори ижросини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 25 июлдаги 409-қарорига мувофиқ "Электрон ҳукумат лойиҳаларини бошқариш маркази" ҳамда "Рақамли иқтисодиёт тадқиқотлари маркази" давлат муассасалари ташкил этилиб, улар олдида қатор вазифалар қўйилган.

– Фаррух, агар қарши бўлмасангиз, бугун сиз ишлаётган бўлим фаолияти билан танишмоқчимиз...

– Марҳамат! Келинг, бунинг учун аввал Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги тузилмасига назар солишим. Хабарингиз бўлса, тизимнинг Қорақалпоғистон Республикаси ва 12та вилоятда ҳудудий бошқармалари бор. Улар ўз ҳудудларида бажарилиши белгиланган лойиҳаларни юритишади. Масалан, Қашқадарё вилоятининг соғлиқни сақлаш ёки таълим йўналишини олсак, мазкур соҳалар вилоятдаги ҳудудий бошқармаси билан бирга ўз лойиҳаларини олиб бориши кўзда тутилган. Ўзаро мувофиқлигига эса вазирликдаги ҳудудий бўлим жавобгар.

Худди шунга ўхшаб "Электрон ҳукумат лойиҳаларини бошқариш маркази"да ҳам ҳудудларда жорий этилаётган лойиҳаларда қатнашиш, ўрганиш ва таклифлар киритиш мақсадида бизнинг бўлим таъсис этилган. Асосий вазифаларимиздан бири – вазирликнинг ҳудудий бошқармалари ва тегишли вазирлик, давлат идоралари, ҳўжалик органлари, вилоят, туман ҳўкимликлари билан ҳамкорликда Ўзбекистон Респуб-

ликаси Президенти, Вазирлар Маҳкамасининг фармон ва қарорларида белгиланган чоратadbирлар, лойиҳалар бўйича амалга оширилаётган ишлар, мавжуд муаммолар, муддатлари кечиккан ёки ўрнатилган муддатда бажарилган лойиҳаларни ўрганиб, тегишли ахборотни вазирликка тақдим этиш ҳамда белгиланган чора-таadbир, лойиҳаларнинг ҳўзирдаги ижро ҳўлати тўғрисида хабардор қилишдир. Бунда ҳўр бир лойиҳа тўғри бажарилиши, қандай натижа ёки самара бериши каби мезонлар муҳим ўрин тутди.

– Ҳудудлар билан ишлаганда муаммолар учраб турадими? Улар ҳам ахборотлашув, рақамлашув тизимига тўлиқ ўтганими?

– Албатта! Бугунги кўнда ахборотлашув ва рақамлашувга республикамизнинг барча соҳаларида катта аҳамият берилляпти. Имкон қадар "қоғозбўзликдан" кечиш, маълумотларни электрон шаклда юритишга қаратилган ислохотлар олиб борилмоқда. Мазкур ишларни бажаришда махсус маълумот алмашинув ахборот тизимлари жорий этилмоқда. Бу каби ахборот тизимларида кўнлик ва муддатли топшириқларнинг идоралар фаолиятида электрон кўринишда юритилиши, вазифалар масъул ижроچига бириктирилиши таъминланади.

Хабарингиз бор, Президент фармонлари чиққач, Вазирлар Маҳкамаси томонидан мувофиқ ижро этиш қарори қабул қилинади ва улар оммавий ахборот воситаларида эълон қилинади. Ички маълумот алмашинув ахборот тизимларида эса қарор ёки фармойишларда кўрсатилган чора-таadbирлар ижроси, ижроси ҳамда муддати белгилаб

қўйилган бўлади. Мисол учун, бизнинг зиммамизга юкланган чора-таadbир марказ раҳбари, яъни директорини таъинлашди. Кейин бу вазифа ички таркибдан келиб чиққан ҳўлда тегишли, айнан шу йўналишга жавобгар масъул ижроичига бириктирилади ҳамда муддат белгиланиб, ижро нazorати ўрнатилади. Айнан шу тамойил ҳудудларга ҳам хос бўлиб, масалан, ҳўкимият ёки ҳудудий бошқарма бошлиғига юборилган топшириқ, поғона бўйича қўйда турадиган мутахассисларга бириктирилади. Улар тегишли ишларни бажариб, жавобларни раҳбарига олиб киришади. Тизимимизда бу борада муаммо йўқ. Лекин ҳўр қандай ишни бошлаш ва йўлга қўйиш учун вақт керак бўлади. Яъни, икки томондан масъул ижрочи тайинлаб, ўзаро маълумот алмашинув ва жараёни йўлга қўйиш учун. Белгиланган топшириқлар муддатига салбий таъсирини инобатга олиб, шундай ноқулайлик учраб туради, дейиш мумкин.

– Ҳўзирги кўнда қандай янги лойиҳалар билан бандсизлар?

– Бизнинг бўлим бевосита ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланмайди. Фаолиятимиз асосан амалга оширилаётган лойиҳалар ҳўлатини ўрганиш, баҳолаш, улардаги кечикишларни аниқлаш ва мос равишда таклифлар киритишга йўналтирилган бўлса-да, айни кўнларда долзарб лойиҳаларимиздан бирини якунлаш арафасидамиз. Бу Президентимизнинг жорий йил 5 октябрида тасдиқланган "Рақамли Ўзбекистон-2030" стратегиясини тасдиқлаш ва уни самарали амалга ошириш чора-таadbирлари тўғрисида"ги фармони ижроси доирасида белгиланган 1600дан

ортиқ лойиҳа ва чора-таadbирлар мониторинги, уларни ҳудудларда амалга ошириш босқичлари тўғрисида маълумотларни марказлаштирилган ҳўлда олиш имкониятини берувчи махсус мониторинг ахборот тизими модулининг яратилишидир. Лойиҳаларни ходимлараро тақсимлаб, ҳўлатини ўрганиш, ҳўр бирини ҳўжжат кўринишда расмийлаштириш кўп вақт ва катта ҳўжмадаги кўл меҳнати талаб қилиши сабаб махсус ахборот тизимини ишлаб чиқиб, тегишли маълумотларни унга киритиш ва ижрочилар томонидан лойиҳалар доирасида амалга оширилаётган ишларни юқлаб бориш имконини яратишни йўлга қўйяпмиз.

– Соҳада халқаро тажриба қанчалик муҳим?

– Албатта, соҳамизда халқаро тажрибанинг ҳам ўрни муҳим. Кўпчиликка таниш бир ибора бор, "Велосипед ўйлаб топилди". Яъни, биз учун янги бўлган бирор фаолият ёҳуд хизматни йўлга қўйишдан олдин ривожланган давлатлар ёки МДҲ мамлакатлари тажрибалари ўрганилади ҳамда қанчалик мос тушиши кўриб чиқилиб, зарурат туғилса, ўзгартиришлар киритилади ва амалиётга жорий қилинади.

Агар мавжуд лойиҳани нолдан ишлаб чиқиб, яратадиган бўлсак, биринчидан, кўп вақт кетиб, катта маблағ сарфлашимиз мумкин. Иккинчидан, натижаси текширилган, тажрибадан ўтган ва ишлаб турган технология ёки техника бериб турган самарадан паст бўлиши мумкин. Масалан, таълим йўналишида жорий этилган "Электрон кўндalik" ахборот тизимини олайлик. Нера қоғозли кўринишдаги ҳўжжатлардан, ўқитувчилар юрита-

диган – журнал, ҳисобот, кўндalikлардан асталик билан воз кечяпмиз? Чўнки биз рақамлаштириш йўлидан кетяпмиз. Дастлаб Россия Федерациясида ишлаб чиқилган ва бир неча йил давомида фойдаланиб келинаётган "Дневник.ru" тизими ўзини оқлаган лойиҳа бўлгани сабаб юртимизда ҳам жорий этилиши қарори қабул қилинган. Ҳўзирда Ўзбекистон таълим тизими стандартларига мувофиқлаштириш йўли билан ушбу тизим бизда ҳам анча оммалашди. Бугунги кўнга келиб унга 900дан ортиқ умумтаълим мактаблари уланганлиги ҳақида маълумотлар бор. Бошқаларида ҳам босқичма-босқич жорий этилиши режалаштирилган.

– Ҳўзирда "Электрон ҳўкумат" ва "Рақамли иқтисодиёт" лойиҳалари доирасида якунига етказилганлари борми? Агар бўлса, улар қандай самара берди?

– "Электрон ҳўкумат" ва "Рақамли иқтисодиёт" доирасида бажарилиши режалаштирилган устувор лойиҳалар Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 28 апрелдаги қарори билан белгиланган. Унга кўра, 42та вазирлик ва идора томонидан 104та, иқтисодиётнинг реал секторидан 35та, ҳўжалик бошқаруви органларида 87та лойиҳаларни амалга ошириш белгиланган. Жорий йилда 74та лойиҳанинг тўлиқ якунланиши режалаштирилган бўлиб, ундан 36таси электрон ҳўкумат йўналишида, 38таси иқтисодиётнинг реал сектори ва банклар томонидан бажарилиши кўрсатилган. Ҳўзирда 18та лойиҳа якунига етказилган ва уларни жорий этиш орқали иқтисодий ва ижтимоий самараларга эришилди.

– Бизни кўтилган самарадорлики берган лойиҳалар билан таништирсангиз...

– Бундай лойиҳаларимиз кўп аслида. Сизга энг оммалашганларини айтаман. Масалан, соғлиқни сақлаш бўйича – "ASKDOCTOR" беморларга онлайн маслаҳат бериш портали тизимида 20 000 дан ортиқ фойдаланувчи рўйхатдан ўтган бўлиб, уларга 700га яқин малакали шифокорлар томонидан 12 мингдан ортиқ консультациялар берилди. Ҳўзирда тизимга 265та клиника ҳақида маълумотлар киритилган.

Шўнингдек, бугунги глобал муаммо – пандемия даврида "Karantininfo.uz" тизими жорий этилиб, у орқали коронавирус билан зарарланган беморларни ва улар билан алоқада бўлган шахсларни онлайн қайд этиш, вақтинчалик карантин марказидагиларни электрон рўйхатга олиш имконияти яратилди.

Кўрилиш вазирлиги томонидан эса Шаҳарсозлик кадастри геоахборот тизими (dshk.uz) жорий қилиниб, бунда республика ҳудудида юртилаётган давлат шаҳарсозлик кадастри тўғрисидаги батафсил маълумотларни онлайн шаклда олиш мумкин.

Шўҳида ИСРОИЛОВА
суҳбатлашди

БАХТИ БУТУНЛИК ҚУЗУРИ

Тақдирин қўл билан яратур одам, дейдилару баъзан кимнингдир қўли ёзмашини ўзгартиради. Румияхонда ҳам шундай бўлди. Оилавий ҳаётга энди қадам қўйган, иккила-нишлар қомида қолган чоғлар эди. Нимасини ҳам яширсин, тинч, яхшигина оилага Фаргонадан Қувасойга келин бўлиб тушса-да, унинг бир армони бор эди. Яъниким, математика фани билимдони бўлдим, ammo олийгоҳда таҳсил олол-мадим деган.

Бир куни 6-алоқа бўлими бошлиғи Татьяна Майсинани учратди-ю, унинг ундови билан почтага ишга кирди. Қизиқ, почта-лонлик ташвишларига шу қадар кўмилиб кетдики, ҳар хил оғриқ-ли ўйлар тез орада уни тарк этди. Меҳнатдан, ўзидан қониқиш ҳис-ларини илк бора туйди. Кунлари-га янада кўнгиллилик ва чароғон-лик инди. Ажойиб шукки, почта ҳам бошдан охири математика, ҳисоб-китобдан иборат экан. Кўп

ўтмади, ҳамма ишни ўзи уддалай-диган бўлди. Жамоада ўрнини топ-ди. Ҳар гал боғлама раҳбарияти-дан ва мижозлардан раҳматлар эшитганда ўзини почтага ишга олиб келган устоз Майсинани ду-олар айлайди. Омон бўлишин. "Сен почтага ярашасан. Компютер би-лимдонисан, хушмуомала, юмшоқ табиятисан!" Татьяна оланинг ана шу сўзларини бир қўшиқдай эс-лаб юради. Қарангки, тақдир ма-саласида, касб-кор танлашда ҳам кимдир сабабчи бўларкану ҳаёт-нинг, касбнинг паст-баланини билмаган гўр ёшлик аста-секин йўлини топар экан.

Дарҳақиқат, ўз ишидан кўнгли тўлган давларда инсон олтиндан қиммат сўзлари билан руҳлантир-ган устозларни эслайди. Румияхон ҳам бугун кооператив техникуми-даги ўқитувчиси Алишер Эминов-нинг меҳр билан айтган сўзлари-

ни ёдга олди. У танлов натижа-ларига бағишланган йилнинг барча ўқувчиларга қарата "Румия Руста-мовадан ўрнак олинглар, – дея таъкидлаганди. – У ҳамма фанлар-да аъло ўқияпти. Математика бўй-ча қиз болалар ичида энг олдинда эканлигини ўзингиз кўрдингиз – унга ҳеч ким бас келолмади. Де-моқчиманки, ҳисоб-китоб илми ҳар кун керак, ҳаммага керак. Бу фан берган мантиқни – аниқлик ва ра-ванлиқни ҳеч қайси фан бермай-ди. Бера олмайдми. Ўқиб олинглар!"

Қувасой шаҳрида хушфезл ва тезкор почтачи Румияхон Руста-мова бўлиб танилганига ҳам мана ўн бир йилдан ошиб қолди. Обу-на бўлими бошлиғи сифатида ҳам фаолият юритди. Бу жабҳада ҳам бағрикенг устозлар таълимини олди. "Ўзбекистон почтаси" АЖ Фаргона филиалида ишлаган, ҳозирда фахрийлик гаштини су-

раётган Гулнорахон Райкенова, Асалхон Халиловлар ана шулар жумласидан. Эндиликда ўзи ҳам устоз. Ёшлардан билим ва тажри-ба сирларини аямайди. Энг янги хизматларни эринмай ўргатади, ширин сўзи, чиройли ўғитлари билан. Зотан, устозлик панд-на-сиҳатлари ҳам мерос. Уни баҳам кўрмоқ ҳам фарз, ҳам қарзидир. Ҳозирда у 6-алоқа бўлимида бош-лиқ, Ўзига белгиланган ҳудудда почталонлик ҳам қилади.

– Илгари почталонлик қилган Зебунисо ва Сойбўйи маҳаллада-гиларни ҳам унутганим йўқ. Теле-фон рақамларига ҳам ёдимда. Шун-дан хурсандманки, улар ҳам мени унуттирмаган. Баъзан ёши улуг онахонларим ҳол-аҳволларингиз нечук? Тохирбек билан Ясинахон катта бўлиб қолишдими? – дея кўнғироқ қилиб қолишганда, не-гадир қувончдан кўзларим ёшла-

нади. Донишманд Расул бобожо-нимнинг ва меҳридорларим – Ринат отажоним ва волидаи муҳ-тарамам Индирахон онажоним-нинг дуоларини олган лаҳзалар-да ҳам шундай ҳолга тушаман.

Меҳнатдан келган бахти бу-тунлиқдан қаҳрамонимиз беҳад мамнун. Румияхон билан сўхбат-лар бир-бир ҳаёдан ўтаркан, ўз таъбири билан айтганда, "Сер-шовқин, гавжум шаҳардан осуда ва тинч шаҳарга келиб тушган қиз"нинг меҳнатда ҳам омади чопганига ҳавас қиласиз ва, та-бийки, ҳалимлик, ҳалоллик, меҳнатсеварлик, ростгўйлик каби хислатларни камолга етказган ота-онасига ва устозларига ва унинг ўзига раҳматлар айтиб, ум-рингиз узун бўлсин, дейсиз.

Ҳафиза САЛЯХОВА,
"Xabar"нинг Фаргона
вилоятидаги мухбири

МАСОФАВИЙ ЁКИ АНЪАНАВИЙ ТАЪЛИМ

ТАНГАНИНГ ИККИНЧИ ТОМОНИ

Чет тили фанини ўқитишда ахборот технологияларининг ўрни

2020 йил якуни бўйича сарҳисоб қиладиган бўлсак, жорий йил коро-навирус пандемияси тўғрисида бутун дунё, жумладан, юртимиз учун ҳам бирдек мураккаб, синовли, шу билан бирга, ноанъанавий ҳаёт тарзи сифатида эса қоларли бўлди.

Тожсимон вирус сабаб кўп-лаб мамлакатларнинг бир қанча тузил-маларида қутилмаган ўзгаришлар, йўқотишлар, шунингдек, бир қатор янгиликларни гувоҳи бўлдик. Маса-лан, карантин даврида мутасад-ди ташкилотлар ўз иш фаолият-ини янгича услубда, яъни масо-фовий таразда давом эттириб, таълим тизими ҳам онлайн тар-тибда ўқитишни жорий қилди.

Албатта, бундай қутилмаган вазият ва янги тартиб ҳар би-римиз, хусусан, ёш изланувчан ўқувчилар, ҳатто ўқитувчилар учун ҳам мураккаб кечди. Бироқ, ҳар бир муаммонинг ечими бўлганидек, таълим соҳаси ҳам ўз тартиб-қоидаларидан четлан-масдан пандемия шароитидан келиб чиққан ҳолда ўқув жара-ёнини узлуксиз ва сифатли олиб бо-ришга ҳаракат қилди. Бунинг исботи сифатида телевидение орқали ҳар бир синфлар учун алоҳида-алоҳида дарслар узатиб борилаётгани, элек-трон журнал ва ижтимоий тармоқ-ларда онлайн дарс машғулотлари-нинг ташкил этилганлигини келти-риш мумкин.

Маълумки, мамлакатимизда таъ-лим соҳасига жуда катта эътибор берилди. Хусусан, чет тилларини ўрганиш тизими ҳам янада тако-миллаштирилмоқда. 2012 йил 10 де-кабрдаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 875- қарорига му-вофиқ республиканинг барча худуд-ларида чет тилларини, асосан инг-лиз тили фанини 2013-2014 ўқув йи-лидан бошлаб, биринчи синф учун ўйин тарзидаги ва оғзаки нутқ дарс-лари шаклида, иккинчи синфдан бошлаб эса алифбо, ўқиш ва грам-матикани ўзлаштириш босқичма-бо-

сқич йўлга қўйилди. Олий ўқув юрт-ларида айрим махсус фанлар, хусу-сан, техник ва халқаро мутахассис-ликлар бўйича ўқитиш чет тиллари-да олиб борилмоқда.

Кўпгина таълим муассасалари-нинг чет тили фани хоналари илгор технологиялар асосида жиҳозлани-ши ташкиллаштирилди. Бироқ бу қисқа давр ичида барча вилоят, ту-ман мактаблари фани яхши ўзлаш-тириш учун керакли техник жиҳоз-лар, яъни компютер, линофон ап-паратлари, проектор билан тўлиқ таъминланмагани боис ўқитувчи ва ўқувчилар учун ноқулайликлар ту-ғдириб, дарсларнинг анъанавий ус-лубда, замон талабларига мос кел-маган, зерикарли ҳолатда ўтишини кўришимиз мумкин. Бу эса, ўз навба-тида, фаннинг ўқувчилар томонидан ўзлаштириш сифат кўрсаткичи қутил-ган натижани бермаслиги ва замо-навий фикрловчи ёш авлод шаклла-нишига тўсқинлик қилишига сабаб бўлади. Лекин, пандемия сабаб масо-фовий таълим тизимида маҳор-ратли чет тили фани ўқитувчи-педа-гоглари ўз устида янада кўпроқ иш-

лаб, ўқувчиларга айнан чет тилида танқидий фикрлай олиш, тинглаб, қўриб тушуниши учун тайёрланган барча медиа-ресурслар: видеоролик-лар, аудиоёзувлар, слайдлар (тақди-мотлар), қўшимча ахборотларни ин-тернет ёрдамида ижтимоий тармоқ орқали намойиш эта олдилар.

Ўқувчиларда инглиз тили фанига янада қизиқиш уйғониб, ҳаттоки ўқитувчиларига хо-рижий филм, мультфилмлар-ни ўз асл овози билан қўриб, эшитиш мақсадида турли таклифлар билдири-шиб, қўрилган видеолар орқали инглиз тилида масо-фовий баҳс-мунозаралар олиб бордилар. Бу, албатта, масофовий таълимнинг ютуғи ҳисобланади. Танга-нинг иккинчи томони бўлган-дек, бу тизимнинг ҳам камчилиги бўлди, яъни жон-ли мулоқотнинг йўқлиги, ўқитувчи ўқувчининг реал билим даражасини баҳолаш мезони-да қийналгани ва барча ўқувчилар онлайн дарс жараёнида бирдек қат-наша олмаганлик ҳолатлари шулар жумласидандир. Ўқувчи ва ўқитувчи билим даражаси уйғун камол топи-ши мақсадида ҳозирги кунда мамла-катимизнинг барча худудларида таъ-лим муассасари анъанавий таълим тизимига қайтмоқда.

Мухтарам Президентимиз ташаб-буси билан барча туман умумтаълим мактабларида замонавий ахборот технологияларининг жорий этилиши юқорида айтилган анъанавий ва он-лайн тизимдаги дарсларнинг сифа-ти ва унумли натижалар асосида бўлишини таъминлайди, деган умид-дамиз.

Зарингиз АСҚАРОВА,
П.Бенков номидаги республика
ихтисослаштирилган
расмий мактаби инглиз
тили фани ўқитувчиси

ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ

ТАТУДА ERASMUS+ ЛОЙИХАСИ ТАДБИРИ БЎЛИБ ЎТДИ

Жорий йилнинг 24 ноябр куну Мухам-мад ал-Хоразмий номидаги Тошкент ах-борот технологиялари университетида Европа Ҳамкорлиги ERASMUS+ 598661 DECIDE (Имконияти чекланганлар учун хиз-матларни ривожлантириш халқаро лойи-ҳаси)ни амалга оширишга мувофиқ инклю-зив таълимнинг долзарб муаммолари бўйича лойиҳанинг Миллий хабардорлик куну (NAD) тадбири бўлиб ўтди.

DECIDE лойиҳасининг Ўзбекистондаги ло-кал координатори Шерзод Фуломов томони-дан амалга оширилган тадбирда Ўзбекистон NEO Координатори, ERASMUS+ (Брюссел, Бел-гия) агентлиги, DECIDE (Трансилваниянинг Бра-шов университет, Руминия), Айдахо (SSHA) давлат университети профессори, Сассекс (Буюк Британия) университетининг Ривожла-ниш тадқиқотлари институти докторанти, Олий таълим вазирлиги вакиллари, DECIDE халқаро лойиҳасининг хорижий ҳамкорлари, универ-ситет маъмурияти, магистрант ва талабалар, давлат хизматчилари, нодавлат ташкилотлар хизматчилари, имконияти чекланган болалар-нинг ота-оналари иштирок этдилар.

Онлайн конференцияда Ўзбекистонда им-конияти чекланган шахслар учун ижтимоий-қўлай шароитларни яратиш, инклюзив олий таълимда тўсиқ ва имкониятлар, уларнинг ҳуқуқлари ва ҳаёт тарзи билан боғлиқ маса-лалар муҳокама этилди. Нодавлат ташкилот-лар хизматчилари, имконияти чекланган бо-лаларнинг ота-оналари уларни ўқитиш усул-лари ҳақида маълумот бериб ўтишди.

Шу кунгача лойиҳа доирасида олий таъ-лимда таҳсил олаётган талабалар учун сак-кизта модул ишлаб чиқилди ва бу модуллар ҳамкор университетлар ишчи дастурларига бириктирилди. Бундан ташқари, имконияти чекланган талабаларни ўқитиш ва уларни қў-лиқлашлари баҳолаш бўйича ўзбек, рус ва инглиз тилларида махсус онлайн платформа ишлаб чиқилди. Платформанинг ишга ту-ширилиши 2020 йилнинг декабр ойидан қўзда тутилган.

Конференция якунида Ўзбекистондаги DECIDE халқаро лойиҳаси ҳамкорларининг йи-ғилиши ҳам бўлиб ўтди.

IT-PARK РАССКАЗАЛ О РЕЗУЛЬТАТАХ ONE MILLION UZBEK CODERS ЗА ПЕРВЫЙ ГОД

Проекту One Million Uzbek Coders исполнился год. О результатах рассказали в IT-Park.

За это время на uzbekcoders.uz зарегистрировалось 85 тысяч человек, из них 22 тыс. студентов получили сертификаты участников проекта (milestone 1), 10 тыс. студентов получили сертификаты об окончании курса (milestone 2).

Помимо этого:

- проект внедрен в бесплатные услуги образовательного портала Ziyonet, оператора мобильной связи Uzmobil и интернет-провайдера Uzonline;

- проведен конкурс с призовым фондом в \$6 тыс., в котором приняли участие 12 тысяч человек;

- проведено 3 отборочных тура, по итогам которых определили обладателей 150 грантов (по 50 на каждый тур) на бесплатное обучение по программе Udacity Nanodegree.

Планы

Организаторы проекта планируют внедрить его в учебную программу общеобразователь-

ных школ по предмету «Информатика» с 5 по 11 классы.

Кроме этого, в учебных программах 5-11 классов по предмету «Информатика и информационные технологии» будет предусмотрено преподавание языков программирования.

Тех, кто еще не стал участником проекта, создатели приглашают зарегистрироваться.

НАЛОГИ

ГНК ТЕСТОВО ЗАПУСТИЛ СИСТЕМУ УЧЕТА ДОГОВОРОВ МЕЖДУ КОМПАНИЯМИ

Государственным налоговым комитетом в тестовом режиме запущена система, позволяющая вести электронный реестр договоров, заключаемых между хозяйствующими субъектами. Она доступна на портале электронных налоговых услуг — my.soliq.uz (в разделе «услуги в тестовом режиме»).

Каждый договор, заключенный между компаниями, может добровольно регистрироваться в электронном виде в персональном кабинете налогоплательщика и обобщаться в Единой информационной системе электронных договоров.

«Это повысит эффективность деятельности хозяйствующих субъектов посредством автоматизации делопроизводства в соответствии с установленными сроками в доставке товаров или оказании услуг», — отметили в ГНК.

Зарегистрированному договору системой присваивается

уникальный номер, на основе которого формируются электронные счета-фактуры, доверенность, акт выполненных работ и товарно-транспортная накладная.

В ведомстве отметили, что электронная регистрация договоров — добровольная и бесплатная услуга.

ПРОГРАММИРОВАНИЕ

ОТКРЫЛАСЬ РЕГИСТРАЦИЯ

НА ПЕРВЫЙ В УЗБЕКИСТАНЕ ОНЛАЙН-ЧЕМПИОНАТ ПО СПОРТИВНОМУ ПРОГРАММИРОВАНИЮ

IT-Park совместно с Dubai Future Foundation 28 ноября проведут первый в Узбекистане онлайн-чемпионат по спортивному программированию IT-Park Cup. Об этом сообщили в пресс-службе технопарка. Призовой фонд конкурса составил \$30 000.

Спортивное программирование — это разновидность интеллектуального спорта, где разработчики должны решать сложные алгоритмические задачи на скорость, используя популярные языки программирования — в основном C/C++, Kotlin, Java и Python.

Онлайн-чемпионат пройдет в 2 этапа:

1-этап: Отборочный тур 28

— 29 ноября. Выполнение специальных заданий для попадания в финал.

2-этап: Финал 5 — 6 декабря. Участников поделят на возрастные категории:

- Категория А — до 30 лет (усложненные задания);

- Категория Б — учащиеся школ (облегченные задания).

Жюри выберет 6 победителей в каждой категории, среди которых разделит призовой фонд.

Участие в конкурсе бесплатное, но необходимо:

- быть резидентом страны;

- иметь сертификат об окончании одного из курсов One Million Coders;

- быть в возрасте от 16 до 30 лет;

- пройти регистрацию.

«Студенты, принимающие участие в отборочном этапе IT-Park Cup, автоматически могут принять участие в четверть финале ICPC в Узбекистане», — отметили в технопарке.

АВТО

SAMAUTO ОСВОИТ ПРОИЗВОДСТВО ЭЛЕКТРОБУСОВ К 2022 ГОДУ

SamAuto передала АО «Тошшахартрансхизмат» тестовый электробус, который будет курсировать по маршруту №51 (6 квартал Юнусабада — пл. Бешагач). Об этом сообщили в пресс-службе компании.

В процессе эксплуатации специалисты SamAuto, будут вести мониторинг и изучать отзывы пассажиров и водителей, а также качество и функциональность данной модели, чтобы учесть их при разработке собственного электробуса.

«Электробус выпущен компанией BYD — одним из мировых лидеров по производству электротранспорта. Пробег на одной зарядке составляет 300 км, что соответствует среднему пробегу городского автобуса. Полную зарядку можно сделать за 3-4 часа ночью, когда нагрузка на электросеть ниже. Электробусы неприхотливы в обслуживании, бесшумны и требуют меньше затрат по сравнению с газовым и дизельным транспортом», — сказал заместитель генерального директора по маркетингу и продажам SamAuto Ильхом Ярашев.

Длина электробуса составляет 12 метров, пассажироместность — 76 человек. Он низкопольный: благодаря отсутствию ступеней и подиума пассажиры (в том числе пенсионеры, пассажиры с колясками, люди с особыми потребностями) могут свободно перемещаться по салону. Также электробус оборудован камерой видеонаблюдения и автоматической системой кондиционирования и отопления.

В соответствии с Концепцией охраны окружающей среды до 2030 года не менее 50% общественного транспорта Узбекистана должно перейти на альтернативные виды топлива, чтобы уменьшить выброс вредных веществ в атмосферу.

Во время эксплуатации специалисты завода изучат мнения и отзывы пассажиров и водителей, протестируют качество и функциональность электробуса. В компании отметили, что планируют наладить производство собственных электробусов к 2022 году.

Тесты были признаны успешными в связи с чем было предложено в 2021—2023 годах купить для Ташкента 300 электробусов и зарядных станций (по 100 каждый год). Выбрать поставщика планируется путем тендера.

Каждый электробус предварительно оценили в 3,2 млрд. сумов. На закупку 100 электробусов в год уйдет 325 млрд. сумов, за три года — 976 млрд. сумов. 300 зарядных станций оценили в 30,5 млрд. сумов. Общая сумма проекта таким образом составит 1 трлн. сумов.

Как отмечают специалисты, электробус — инновационный экологичный транспорт, который заряжается за пять-семь минут и способен преодолевать до 15 км без подзарядки. Электробус оснащен системами видеонаблюдения, GPS-навигации и климат-контроля.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси томонидан 2000 йилда қабул қилинган резолюцияга биноан, бутун жаҳонда 25 ноябр – Хотин-қизларга қарши зўравонликларга барҳам бериш халқаро кунни кенг нишонлаб келинади.

УЧ ОПА-СИНГИЛ ХОТИРАСИ АБАДИЙ...

“Бугунги кунда ҳам дунё бўйлаб аёлларга турли тазйиқлар, оилавий зўравонликлар, жинсий қуллик ва бошқа таҳқирлашлар ўтказиб келинаётгани инкор этиб бўлмас ҳақиқатдир. Бунга қарши курашиш, бу борадаги ҳуқуқ ва манфаатларни ҳимоя қилиш, ушбу глобал муаммо кўламини чуқурроқ англаш бутун инсоният учун долзарб масаладир.

Бу сана 1960 йил 25 ноябрда Доминикан Республикасида ўлдирилган уч опа-сингил Мирабалларни ёд этиш шарафига белгиланган. Улар диктатор Рафаэл Трухильо буйруғи билан 14 июндаги Инқилобий ҳаракат курашида иштирок этгани учун шафқатсизларча уриб, қатл қилинган. Орадан бир йил ўтмай, зўравон раҳбар кўлга олиниб, отиб ташланган ва унинг тузуми қулаган.

Патрия, Минерва ва Мария-Тереса бугунги кунда мамлакат қаҳрамонлари ҳисобланишади ва музофотлардан бирига улар номи қўйилган. Бу аёллар ҳақида китоблар, бадиий филмлар ишланган. Уларга тегишли буюмлар эса тарих ва жўғрофия миллий музейига тақдим этилган.

1979 йил 18 декабрда Хо-

тин-қизларга нисбатан камситишларнинг барча шаклларига барҳам бериш ҳақидаги Конвенция тасдиқланиб, у икки йил ўтиб кучга кирди. 1999 йил 6 октябрда ушбу халқаро ҳужжатни бузганда индивидуал шикоят бериш механизмини назарда тутадиган Конвенцияга факультатив протокол қабул қилинди.

Конвенцияга 189 мамлакат қўшилган бўлиб, Протоколда 106та давлат иштирок этади. Конвенцияга риюя этилишини 23 нафар эксперт назорат қилиб боради. Айнан ушбу ҳужжат 2000 йилда БМТ Бош Ассамблеяси томонидан халқаро кунни қабул қилишга ундади.

Бугунги кунда ҳам дунё бўйлаб аёлларга турли тазйиқлар, оилавий зўравонликлар, жинсий қуллик ва бошқа таҳ-

қирлашлар ўтказиб келинаётгани инкор этиб бўлмас ҳақиқатдир. Бунга қарши курашиш, бу борадаги ҳуқуқ ва манфаатларни ҳимоя қилиш, ушбу глобал муаммо кўламини чуқурроқ англаш бутун инсоният учун долзарб масаладир.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, бир йилдан буён давом этаётган Covid-19 пандемияси даврида аёллар ва қизларга нисбатан зўравонлиқнинг барча турлари, хусусан, оиладаги зўравонликлар кескин кучайган.

“Баъзи мамлакатларда ишонч телефонлари бу масала бўйича кўнгироклар сони беш баробаргача ошди, – деб хабар беради БМТ расмий сайти. – Бу пандемия соясида кескин ўсётган инқироздир ва уни тўхтатиш учун глобал жамоавий ҳаракатга ҳар қачонгидан

ҳам муҳтожмиз”.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котибининг хотин-қизларга қарши зўравонлиқни тўхтатиш кампанияси доирасида 2014 йилдан буён аёлларга ва қизларга нисбатан зўравонлиқнинг олдини олиш, бунга барҳам бериш, бу йўлдаги саъй-ҳаракатларни молиялаштириш, зўравонликларга дучор бўлган ва қийин аҳволда қолганларга хизмат кўрсатиш бўйича глобал ҳаракатлар кучайтирилмоқда.

Бу йил старт берилган мавзу – “Дунёни эзгуликка бўян. Муаммонинг олдини олинг” умумий ғояси атрофида кечмоқда. Зўравонлиқсиз келажақ куриш мақсадида одамлар кўп борадиган ва эътиборли бинолар, диққатга сазовор жойлар тўқ сариққа бўялмоқда.

Минг афсуски, бундай яхши ниятли халқаро тадбирлар ўтказилаётган бир пайтда Самарқандда баъзи номуносиб кимсаларнинг омма кўз ўнгига ўз турмуш ўртоғини пичоқлаб ўлдираётгани каби ваҳшийликлар ҳақида ўқиб одам ич-ичидан эзилади. Боласи учун жонини ҳам аямайдиган ўзбек аёлига памперс едирадиган номардларга эса Жиноят кодексига, албатта кучайтирилган жазолар киритилиши зарур.

Аёллар ҳуқуқлари бу бегона кишилар эмас, балки биримизнинг мўътабар онамиз, биримизнинг мунис сингилу опамиз, бошқамизнинг жондан азиз қизларимиз ҳуқуқларидир. Бефарқ бўлманг!

Наргиза РАҲМОНОВА,
инглиз тили ўқитувчиси

ОЛИМЛАР ИНСОНИЯТ УЧУН ИНҚИЛОБИЙ ЯНГИЛИК ҚИЛИШГА ЯҚИН ТУРИБДИ

Исроил олимлариға кўра, улар сичқонлардаги саратон ҳужайраларини бошқаларига зарар бермасдан йўқ қилиш учун инқилобий технологиядан фойдаланганлар.

Тел-Авив университети томонидан олиб борилган тадқиқотлар шуни кўрсатадики, “CRISPR Cas-9” генларини тахрирлаш тизими олимларга ДНКга аниқ ўзгантириш киритиш билан ҳайвонлардаги са-

ратон касаллигини даволашда фойдаланиш мумкин. Профессор Ден Пеернинг экспертлар томонидан кўриб чиқилган тадқиқотлари “Science Advances” журнада чоп этилган.

Саратон касаллиги мутахассиси “Times of Israel”га ушбу жараёнда “ножўя таъсирлар” мавжуд эмаслигини айтди ва уни “самарали кимёвий терапия” деб таърифлади.

“Биз муолажа қилинган саратон ҳужайраси энди ҳеч қачон фаоллашмайди”, – деди у.

“Ушбу технология саратон касаллигига чалинган беморларнинг умр кўриш мuddатини узайтириши мумкин ва биз умид қиламизки, бир кун кели касаллиқни даволаймиз”, – деди Пеер ва ушбу усул учта даволаш даври давомида касаллиқни йўқ қилишга қодир.

“Ушбу технология саратон ҳужайраларидаги ДНКни жисмоний равишда кесиши мумкин ва бу ҳужайралар омон қолмайди”.

Пеер “Times of Israel” газетасига айтишича, бу жараён охир-оқибат кимёвий терапияни – беморлар учун жиддий ён таъсирга олиб келиши мумкин бўлган даволашнинг агрессив шаклини алмаштиради.

Тадқиқотда саратоннинг энг тажовузкор икки тури – глиобластома, мия саратони ва тухмдонларнинг метастатик саратонига чалинган юзлаб сичқонларидан фойдаланишган.

Муолажа қилинган сичқонлар назорат гуруҳининг умр кўриш давомийлигини икки баравар оширгани, ҳаёт давражаси эса 30 фоизга юқори эканлиги аниқланди, деб хабар берди “Science Advances”.

**Замонавий инсон
учун интернет сўзи
кўп нарсани
англади.
Интернетсиз ҳаёт
имконсиз деб
айтишимиз мумкин.
Бу ажабланарли
ҳолат эмас, чунки
бугун ҳаётимизнинг
деярли барча
соҳалари интернетга
жуда боғлиқ. У
бизнинг ҳаётимизга
шунчалик чуқур
кириб кетдики,
интернетсиз ишимиз
битиши мушкул.**

Бир нарсамизни йўқотиб қўймоқдамиз

Аввало, бу улкан маълумотлар базаси. Нима бўлишидан қатъи назар, биз доимо интернетга мурожаат қиламиз, агар касал бўлиб қолсак, албатта, энг биринчилардан бўлиб онлайн консультация олишга уринимиз, агар саёҳат қилмоқчи бўлсак, у ҳолда чипталарни онлайн сотиб олсак қўлайроқ бўлади, агар биз меҳмонларни тақлиф қилган бўлсак-чи, у ҳолда тезда тармоқлардаги мазали таомлар рўйхатини, тайёрлаш жараёнини кузатамиз, бирон-бир нарса сотиб олмақчи бўлсак, аввал интернетни кўриб чиқамиз, нархи билан қизиқамиз. Интернетда ҳар қандай саволга жавоб бор, деб ишонамиз. Ижтимоий тармоқларда саҳифаси йўқ одамнинг ўзи камдан кам учрайди ҳозирги кунда. Худдики шу ишни қилмаса у замондан орқада қолган. Жамият уни бегонадек тутати. Ҳамма унинг устидан кулиши мумкин бўлган.

Илгари интернет, компютерлар, электрон китоблар, сақлаш мосламалари ва тезкор транспорт воситаларни мавжуд эмас эди. Илгари интиланлар узоқ масофаларни босиб ўтдилар, таниқли олимлар, шайхлар билан учрашиш ва улардан ишончли билим олиш учун ҳар қандай қийинчиликларга дош берганлар.

**Аллоҳ – бизга
жуда қимматбаҳо
совға берди – вақт. Қанча
вақтимиз қолганини ҳеч
биримиз билмаймиз. Баъзиларда бир кун, баъзиларда эса ўттиз йил, баъзилар яқин дақиқаларда ўз омонатларини топшириши мумкин.**

МЕТЬЁРНИ УНУТИБ ҚЎЙМАСАНМИЗМИ?

Агар биз бир йилда Қуръони каримни ижтимоий тармоқлардаги саҳифалар каби тез-тез очганимизда эди...

Интернетда кунига, ҳафтада, ойда ўтказиладиган соатларнинг сонини ҳисоблаб чиқишга ҳаракат қилганмисиз? Бир уриниб кўринг-чи... Бу вақтга телевизор томоша қилиш учун сарфлаган вақтингиз ва телефонда кераксиз ўйинлар ўйнаб турган вақтингизни кўшинг.

Кейин ҳаётингизнинг ушбу қимматбаҳо соатларини аниқ нима билан ўтказганингизни ва шу вақт ичида ҳақиқий ҳаётда нима қилишингиз мумкинлигини таҳлил қилинг. Қандай маъносиз, кераксиз маълумотлар билан бирлашиб қолганингиз ва бу сизнинг ривожланишингизга, тарбия ва ўзингизни тутишингизга қандай таъсир қилгани ҳақида ўйлаб кўринг. Шу вақт ичида қанча китоб ўқиш мумкин эди!

Биз интернет дунёсидаги айрим тушунарсиз мураккаб алгоритмларни ёддан биламиз, уларнинг ўзгариш циклига айтиб бера оламиз, бироқ қайси сурада нима ҳақида гап кетгани-ю нималарни ўргатиши ҳақида айтишга ҳеч нарсаси билмаймиз.

Ақл билан иш қилайлик

Вақтини бекорга кетказувчиларда учрайдиган ҳолатлар ҳақида билганларимни санаб ўтсам.

1. Нолийдилар.

Бундай кишилар ҳаётидаги барча нарсадан нолишади. Бун-

га атрофдаги кишилар, ҳукумат ёки тақдир азални айбдор қилиб кўрсатишади. Аслида, барчасига уларнинг ўзи айбдор. Ҳаётда юз берган воқеа эмас, унга билдирилган вақтингиз ва телефонда кераксиз ўйинлар ўйнаб турган вақтингизни кўшинг.

2. Ҳаётларини зерикарли кўринишга келтиришади.

Уй – овқат – иш – уйку – майда ишлар – яна уйку. Боши ва охири йўқ айлана бўйлаб юришади. Ҳаётда бирор бир қизиқроқ кўтаринки машғулота вақт топилмайди.

3. Келажақ учун режаларни йўқ.

Буюк кишилар ўз олдиларига буюк мақсадларни қўядилар. Ҳаётда бирор нимага эришишни мақсад қилмасангиз, ҳеч нимага ҳаракат ҳам қилмайсиз, эриша олмайсиз ҳам. Қаерга қараб ҳаракатланаётганингизни билиш учун олдиндан режалар тузиш сиз учун анча фойдали бўлади.

4. Уйку ва дам олиш тартиби йўқ.

Кўпчилик муваффақиятли кишилар ўзларида иш ва дам олиш тартиби мавжуд эканини айтишади. Одатда, улар эрта ухлаб, эрта туришади.

5. Саломатликка эътибор беришмайди.

Танамиз бизга умр бўйи хизмат қилади. У ҳақида қайғуриш ва унинг яхши ҳолатда бўлиши учун ҳаракат қилиш лозим. Ўз саломатлигига беэътибор бўлган кишилар кейинчалик бунинг эвазига жуда катта ҳақ тўлашади.

Интернет бизни янада ақлироқ қиладими?

Яхши савол! Бир томондан, бизни қизиқтирган муаммага тезда жавоб топиш имконияти мавжуд. Бошқа томондан, бизда ёлгон маълумотларга қўқилиб, уларни ҳақиқат деб қабул қилиш учун барча имкониятлар мавжуд.

Масалан, қанчадан-қанча сайтлар пайгамбаримиз Мухаммад алайҳиссалом ҳақида ёлгон тарқатишмоқда. Қанчадан-қанча сайтлар Худонинг Каломига тухмат қиляпти. Турли хил оқимлар ва ақидапарастлар ўзларининг радикал гояларини тарқатидиган юзлаб форумлар, сайтлар, видеолар мавжуд. Агар сиз форумларни ўқиган бўлсангиз, қайси мавзудан бўлишидан қатъи назар, ҳар қандай масалада жуда кўп қарама-қаршиликлар ва келишмовчиликлар мавжудлигини пайқашингиз табиий. Бу, айниқса, дин масалаларида жуда кўп учрайди.

Мана, сизга оддий нарсани айтаман. Ҳамма инсон ҳам етарлича билимга эга эмас, атро-

фида жаҳолат ва ихтилоф ҳукм сураётганини, у қайси йўлдан бораётганини аниқ англаб етишга қодир эмас.

Ахир, камдан-кам одамлар китоб очиб, интернетдан олган маълумотларини текширишни ўйлашади. Ҳатто, илм ахллари-га бориб, ўзларининг саволларига жавоб топишни ўйлайдиган одамлар ҳам жуда кам. Фақат оз қисмгина одамлар доимо ҳақиқий билимга интилишади – ўрганиш учун уламолар ёки илмдан хабари бор кишиларга мурожаат қилишади.

Ваҳоланки, интернет оламида сайр этиб юрганлар бот-бот ўзлари қилиб юрган ишлари тўғри ёки нотўғри эканидан иккиланиб юришади.

Илгари интернет, компютерлар, электрон китоблар, сақлаш мосламалари ва тезкор транспорт воситалари мавжуд эмас эди. Илмга интиланлар узоқ масофаларни босиб ўтдилар, таниқли олимлар, шайхлар билан учрашиш ва улардан ишончли билим олиш учун ҳар қандай қийинчиликларга дош берганлар. Улар бизнинг ижтимоий тармоқларда ўтказган бекорчи вақтимизни китоб ўқиш, биз учун ибратли, таълим ва тарбиямизга фойдали адабиётлар ёзиш каби хайрли ишларга сарфлаган. Бу ишларнинг барчасини бизга – келажақ авлодларга билим бериш учун қилишган. Улар учун ҳар сония вақт олтинга тенг бўлган, аммо бизнинг кўпчилигимиз учун сариқ чақага ҳам арзимас нарсасдек.

Имом Аҳмад ибн Ҳанбал билан учрашиш, ўқиш учун Андалусиядан Бағдодгача узоқ йўл босиб ўтган Бақий ибн Маҳлад ал-Андалусийнинг ҳикояларини эсланг ёки имом Саъд ас-Самъоний ва бошқалар ўз ҳаётларини билимга бағишладилар, вақтларини беҳуда ўтказмадилар.

Ҳозирги ёшлар тунги китоб ўқиш, хайрли иш қилиш ўрнига, тунларни интернетда, ижтимоий тармоқларга муккасидан кетиш билан ўтказишади. Замонавий тил билан айтганда “трендга чиқиш”, “эл озғига тушиш”, “машҳурликка даъво қилиш” ва шу каби ҳавасларга интилади. Тармоқларда ўтирволиб ўзларига маҳлиё қилмоқчи (ассосан қизлар), пул ишламоқчи бўладилар. Турли иловалар орқали фахш ишларни реклама қиладилар, ёшларнинг онгини заҳарлаб қўядилар. Интернетта тамома боғланиб қолиш оқибатида оламдан ўтганлар ҳам йўқ эмас.

Аллоҳ бизга жуда қимматбаҳо совға берди – вақт. Қанча вақтимиз қолганини ҳеч биримиз билмаймиз. Баъзиларда бир кун, баъзиларда эса ўттиз йил, баъзилар яқин дақиқаларда ўз омонатларини топшириши мумкин. Биздан шу вақт сарфи ҳақида сўралганда нима деб жавоб берамиз?

Келинг, ўйлаб кўрайлик ва ўзимизни тузатайлик!

Нуриддин ЗИЁ

Шу ҳафта ичида ижтимоий тармоқларда кўп инсонларни таҳқирловчи видеолар тарқалди. Масалан, Самарқанд шаҳридаги савдо марказларидан бирида қонга булганган пичоқни кўтариб, икки кишининг ўлимига сабаб бўлган фуқаро тасвири акс этган видео ва фотолавлар омма орасида турлича муҳокамаларга сабаб бўлди. Кимнингдир аёлга раҳми келди, қотилликни қоралади ва яна кўпчилик хунрез эркакни оқлади. Айни пайтда эркак ўз қилмиши учун жавоб бермоқда. Бир тарафдан қараганда у ҳар томонлама зарба қурбони бўлди: хотинининг ҳиёлати, қўлининг қонга ботгани, интернетга чиқиб кетгани...

ШАЪН ВА ОБРЎТА ҚИЛИНАЁТГАН ТАЖОВУЗЛАР

Асл мақсад шарманда қилиш...

Шов-шувларга сабаб бўлган ушбу видео (фото) юзасидан ИИБ ходимлари текширув ишларини олиб борганда, ваҳшийлик акс этган лавҳалар 3 нафар самарқандлик йигитлар томонидан тасвирга олингани ва тарқатилгани аниқланди. Маълумотларга кўра, Самарқанд шаҳар маъмурий ишлар бўйича суди томонидан ушбу йигитга нисбатан қамоқ жазоси тайинланди. Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексда 189-1 ва Жиноят кодексидан 130-1-моддалар мавжуд бўлиб, зўравонликни ёки шайқашликни тарғиб қилувчи махсулот тайёрлаш, олиб кириш, тарқатиш, реклама қилиш, намойиш этиш учун жавобгарлик белгиланган.

24 ноябр куни эса ижтимоий тармоқларда "Сирдарёда бировнинг хотинини йўлдан уриб, ифлослик қилган Тошкентнинг ГАИси кўлга олинди" сарлавҳаси остидаги видео тарқалди.

ИИБ ЙХХБ ахборот хизмати ушбу ҳолат бўйича қўйидагиларни маълум қилди. Тошкент вилояти ИИББ ЙХХБ ходими А. Р. олган тан жароҳати бўйича ЙПХБ командирининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари томонидан бошқарма бошлиғи номига ёзилган билдирги асосида хизмат текшируви ўтказилган. Текширув хулосасига кўра, "Ички ишлар органларининг интизом устави" ва бошқа қатор талаблари кўпол равишда бузиб, ички ишлар органи ходими шаънига пугур етказувчи хатти-ҳаракатлар содир этганлиги, ходимларга нисбатан фуқаролар томонидан салбий фикрлар уйғонишига сабабчи бўлганлиги учун А. Р. ички ишлар органидан бўшатилган.

Бу видео бир неча шахс томонидан олиб тарқатилганидан эркак юзини яшираётгани ва "жавоб бераман", деган сўзлари ҳам эшитилиб турибди. Ушба ерда яна бир аёл эса "Буларни мен оғохлантиргандим, лекин барибир шу ишни қилишди", деб ўз

қахрамонлигидан фахр ҳиссини туйиб турибди. Балки, уларнинг бу ҳиёнаткорлар орқасидан тушгани, уларни ножоиз қилмиши ортидан ушлагани тўғрисида, лекин оммага чиқариши, интернет орқали намойиш қилишдан мақсад нима? Эҳтимол, бу видео орқали бошқаларни оғохликка чақирмоқчидир, қадамни ўйлаб босишга ундамоқчидир?! Аммо танганинг иккинчи томони бўлганидек, омма олдида шарманда бўлганларнинг оиласи ва болалари энди қандай бош кўтариб юришади? Бу шармандали воқеани қачон эсидан чиқаради, эсидан чиқара олармикан? Умрбод уларга тамга бўлиб қолмасмикан?

Бу воқеалардан сал олдинроқ 22 ноябр куни ижтимоий тармоқларда Хоразм шевасида сўзлаётган бир гуруҳ аёллар томонидан бошқа бир оғизга қизлик ифпати йўқлиги рўқач қилиниб, ечинтирилиб, уяли телефонни орқали олинган видеотасвир тарқалган.

Ушбу видеоларда ҳолат қачон, қаерда содир бўлганлиги ва жараён иштирокчиларининг шахсига аниқлик киритиш мақсадида Хоразм вилояти ИИБ масъул ходимлари томонидан терговолди текширув ҳаракатлари олиб борилган. Аниқланишча, мазкур ҳолат жорий йилнинг 7 октябр куни Урганч шаҳрида содир бўлган. Жараён иштирокчиларининг шахси тўлиқ аниқланиб, тергов манфаатлари ва жабрланувчининг шахсий ҳаёт дахлсизлигини таъминлаш мақсадида иштирокчиларнинг исми-шарифлари ошкор этилмади. Айни пайтда мазкур ҳолат юзасидан ички ишлар органидан томонидан жиноят иши кўзгатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда. Ушбу жиноят иши доирасида видеолардан ижтимоий тармоқларда тарқатилган шахсларнинг жавобгарлик масаласи ҳам кўриб

чиқилади", дейилади Хоразм вилояти ИИБ ахборот хизмати хабарига. Яъни нафақат видеога олиб тарқатган, балки ижтимоий тармоқларга жойлаётган бошқа шахсларнинг ҳам жавобгарлиги кўриб чиқилиши шарт.

Яна бир видеога эса бир қизнинг тунги клубда ўтиргани, уч-тўртта барзангидай йигит бориб энг кўпол сўзлар билан у қизнинг нега бу клубга келганини сўроқ қилаётгани, дағдаға қилаётгани, кўпол сўзлар билан сўқиб шахсиятига тегаётгани ва қизнинг шокка тушиб юзини бекитиб йиллаётгани акс этган видеолар тарқалди.

Бир қарашда видеога олиб тарқатилганларнинг мақсади нима деган савол ўртага ташланади? Хўп атрофингда тартиб ўрнатмоқчи экансан, нега уларни оммага ошкор кўрсатиш керак? Тегишли жойлар учун, исбот учун видеони сақлаб қўйиш ва топшириш мумкин-ку. Қолаверса, бу жамиятда улар ёлғиз эмас, қариндошлари, фарзандлари, ота-онаси бор. Улар бу юк билан ҳаётлари давомида қандай яшайди? Уларнинг хатоси, ноғужа қадами деб нега бошқа қариндошлари азият чекиши керак? Нотўғри қадам ташлаган ёки қотиллик қилган шахс-чи? Одамларнинг тавқи лаънати юки оғирлигидан ўз жонига қасд қилиб қўйса-чи? Уларни ҳақоратлаган, шахсиятига теккан ҳар бир одам ана ўшанда кимнингдир ўз жонига қасд қилишига сабабчи бўлиб қолмайдими?! Ахир шахснинг шахсий ёки оилавий сири тўғрисидаги маълумотларни унинг розилигисиз, қонунга хилоф равишда йиғиш ёки тарқатиш, шунингдек, шахсга доир маълумотлардан қонунга хилоф равишда фойдаланиш таъқиб қилинади. Шахсий ҳаёт дахлсизлиги, яъни инсоннинг

шахсий ҳаётига ҳар қандай аралашув ва тажовуздан ҳимоя қилиниши шахснинг фундаментал ҳуқуқидир. Конституциямизнинг VII боб 27-моддасида ҳам "Ҳар ким ўз шаъни ва обрўсига қилинган тажовузлардан, шахсий ҳаётига аралашувдан ҳимояланиш ва турар жойи дахлсизлиги ҳуқуқига эга.

Ҳеч ким қонун назарда тутган ҳоллардан ва тартибдан ташқари бировнинг турар жойига кириши, тинтув ўтказиши ёки уни кўздан кечириши, ёзишмалар ва телефонда сўзлашувлар сирини ошкор қилиши мумкин эмас", деб белгилаб қўйилган.

Шахсий ҳаёт дахлсизлиги қонун ҳимоясида

ТДЮУ ўқитувчиси Ўткирбек Холмирзаевнинг yuridikuz нашрида чоп этилган "Шахсий ҳаёт сири ва шахсга оид маълумотлар" мақоласида шундай маълумотлар келтирилган: "Агар шу шахсий ва оилавий сирга оид маълумотлар шахснинг розилигисиз қонунга хилоф равишда олинса, сақланса ва тарқатилса, бу маъмурий ва жиноий жавобгарликка сабаб бўлади. Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 461-моддасига кўра, шахснинг шахсий ёки оилавий сирини ташқил этувчи шахсий ҳаёти тўғрисидаги маълумотларни унинг розилигисиз, қонунга хилоф равишда йиғиш ёки тарқатиш базавий ҳисоблаш микдорининг 10 бараваридан 40 бараваригача микдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Масалан, сиз бир уйланган эркак танишингизнинг бошқа бир аёл билан ишқий муносабатларидан хабардор бўлиб қолдингиз (унинг телефониданги маълумотлар орқали ёки ўз қўзингиз билан гувоҳ бўлдингиз). Ушбу маъ-

лумотларни танишингизнинг хотинига ёки яқин қариндошларига (ёки Интернетда бутун жамиятга) етказмоқчи бўлсангиз, бу қилмишингиз юқорида келтирилган ҳуқуқбузарлик ҳисобланади. Агар шахс бундай қилмиш учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин 1 йил ичида яна шундай иш содир этса, бу энди жиноятдир. Жиноят кодексининг 141-моддасига кўра, шахснинг шахсий ёки оилавий сирини ташқил этувчи ҳаёти тўғрисидаги маълумотларни унинг розилигисиз қонунга хилоф равишда йиғиш ёки тарқатиш шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, базавий ҳисоблаш микдорининг 50 бараваридан 100 бараваригача микдорда жарима ёки уч юз соатгача мажбурий жамоат ёхуд икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади. Лекин қўйидаги ҳолатларда шахсий ва оилавий сирга оид маълумотлар шахснинг розилигисиз қонунга хилоф равишда олинганда, сақланганда, тарқатилганда тўғридан-тўғри жиноий жавобгарликка сабаб бўлади (маъмурий жавобгарлик қўлланмасдан).

Киберхужум – жамоавий ҳақорат қилиш

Янги "киберхужум" сузи нафақат кўпчиликка маълум, балки унинг асл маъноси жуда кўп қурбонларга эга. Бундан ташқари, бундай безорилик қурбонлари нафақат ёшлар, балки катталар ҳамдир. Кибербуллинг — "безорилик" ёки "киберхўрлик" бу кимидир жамоавий ҳақорат қилишдир. Масалан, клиникадаги бемор шифокорнинг ишига салбий баҳо берди ва бошқа ҳамкасблари, мухлислари ҳам уни ҳақоратлаб ташлади. Ёки мактаб ўқувчиси дарсда ҳеч ким кутмаган ўз фикрини билдирди ва у бир неча ой давомида ҳақоратланди. Интернетдаги киберхужумга одамлар ҳар куни дуч келади, соғлиғини йўқотди ва ҳатто ўз жонига қасд қилади.

15 ёшли канадалик талаба киберхужум қурбони бўлган Аманда Мишел Тодд уйда ўзини осиб қўйди. Ўлимидан олдин Тодд видеони YouTube каналига жойлаштирди, унга қандай киберхужум бўлгани, ҳеч ким тушунишни истамагани ҳақида кичкина бир қатор флеш-карталарга ёзиб намойиш этди. Интернет фойдаланувчиси веб-камераси орқали тасвирни очиб унинг унинг шантаж қилиш тажрибаси ҳақида гапириб берди ва унга нисбатан безорилик, жисмоний зўравонлик юз берди. Видео унинг ўлимининг сўнг интернетда тарқалиб, халқаро ОАВ эътиборини тортди.

Шахсий ҳаёт дахлсизлиги олий қадрият. Шундай экан олий қадриятни ерга урмаслик, инсон шаънини ҳақорат қилмаслик ҳар биримизнинг олий бурчимиз бўлиши лозим. Ҳар биримиз нафақат бир инсон, балки унинг атрофидагилар шаъни ва обрўси борлигини ҳам унутмайлик!

Барно СУЛТОНОВА

Абу Али ибн Синонинг "Жисмоний тарбия билан меъёрида шугулланиб юрган одам табиб ёки дорига муҳтож бўлмайди" деган доно маслаҳати ёшу қарига бирдек тааллуқли бугунги кунда ҳам. Афсуски, биз бу ҳаётий заруриятга гўдаклик давримизданоқ ўргатилмаганмиз. Доноларимиз: сув ҳаракатсиз айнибди, темир ҳаракатсиз занглаб, чирибди, ақл ишлатилмаса, сўнади, деб бекорга айтишмаган. Лекин саломатлигимизнинг табиат ва жамиятга боғлиқ томонлари ҳам борки, ҳозирги кунда бу муаммолар долзарбдир. Кўплар ҳаракатчанликнинг ўзини жисмоний тарбия, спорт деб тушунишди, бироқ бу нотўғри. Каттаю кичик ҳар кунги рисоладагидек (меҳнат) ҳаракат қилиб, вақтида дам олиши, тартибли турмуш тарзини олиб бориши, тўғри овқатланиши ва махсус жисмоний машқларни бажариши зарур.

Бундан ташқари, ёшларимизни эрта даврданоқ шахсий гигиена қоидаларига ўргатиб боришимиз зарур. Вируслар инсон танасига ҳаво-томчи йўли, озиқ-овқатлар, сув, сут, кийим-кечак, идихи-товуқлар, ҳар хил буюмлар ва ифлос кўллар орқали тез юқishi билан жуда хавфлидир. Жумладан, КОВИД-19 ҳам. Вируслар тарқалишига эътиборсизлик қилиш ярамайди. Бунга бепасанд қараш ва гигиена қоидаларига риоя этмаслик касаллик қўзғалиб, кенг тарқалишига шароит яратди.

Шахсий гигиена қоидаларига риоя қилиш шубҳасиз фойдали. Лекин бу масаланинг тўлиқ ечими эмас. Бутун бутун дунёга хавф солаётган коронавирус касаллигини енгиш ва унинг олдини олиш учун кенг тармоқли чоралар кўриш лозим. Буларга энг аввал:

1. Тозалик ва поклик, шахсий гигиена қоидаларига риоя қилиш;
2. Ўз вақтида тўғри ва сифатли овқатланиш;
3. Вақтида етарлича дам олиш (8 соатдан кам бўлмаслиги лозим);
4. Ҳар бир инсон ўзининг ёши, ҳолатига қараб жисмоний тарбия билан шугулланиши;
5. Ҳеч қачон ваҳимага берилмаслик. Хотиржамлик ва яхши кайфиятда юриш;
6. Касалликка чалинган беморларни кўранда ирганмаслик

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти аҳоли саломатлиги йўлида энг аҳамиятли омилларни ўрганиб, 55 фоизи инсонларнинг турмуш тарзига, 17 фоизи атроф-муҳитга, 18 фоизи ирсиятга ва 10 фоизи тиббий ёрдамнинг сифат даражасига боғлиқ эканини тасдиқлади.

(жирканмаслик) лозим.

Ўзбекистон Халқ табибати академияси бош табиби Абдулазиз Саиднуриддин ўғли ҳозирда ҳаммани хавотирга солаётган ва баъзан ўлим билан якунланаётган коронавирус касаллигига чалинишнинг олдини олиш, унга дуч келганларнинг халқ табибати йўли билан даволашни тўғрисида тавсиялар берибди.

Устознинг фикрича, коронавирус ўпка билан боғлиқ юқумли ва гриппга ўхшаш дард бўлиб, бунда инсоннинг иммунитетига заифлашади. Баъзи ўзга халқ вакиллари Аллоҳ ҳалол қилмаган: чаён, ўргимчак, илон каби соғлом инсон табияти тортмайдиган хашаротларни истеъмол қилиши оқибатида вужуди заҳарланиб, иммунитетига тушади ва юқумли хасталикларга чалиниш эҳтимоли кучаяди. Касаллик асоратларини бартараф этишда халқ табибатида кенг фойдаланиладиган тавсиялар:

Бир кг. қизил шолғом, 200 г. қипиғли сули дони, 200 г. пиёз пўстидан олинади. 6 литр сув кастрюлга қуйилади. Кейин унга пўсти арчилмаган шолғом яхшилаб ювилиб, тўртта бўлиниб солинади. Қипиғли сули дони ва пиёз пўсти (бунда пиёзнинг ерда ўсадиган томони олинмайди) дока халтачаларга солиниб, оғзи тикилади ва 6 соат милтиратиб қайнатилади. Касалликка чалинганлар ҳар кун 200 - 250 мл. дан уч маҳал ичишса, шифо топишадди. Қайнатмага ҳеч нарса қўшмасдан ичиш лозим. Бироз тахир ва ўзига хос таъмга эга бўлган бу шифобахш қайнатмани ичган бир соат ҳеч нарса емаслик ва ичмаслик даркор.

Қайнатмага солинган алоҳида дока халтачалардаги сули ва пиёз пўстини музлаткича сақлаб, яна фойдаланса бўлади. Тўрт

мартдан сўнг улар янгиланади. Шолғом эса ҳар сафар янғиси солинади.

Шамоллаш, йўтал, ўпка касалликлари билан огриган беморларга эса қуйидаги шифобахш қайнатма буюрилади:

Тонги соат тўртда тарёк (халқ табибатида 5-7-9-11 хил асал аралашмаси тарёк асал дейилади) асалдан 1 ош қошиқ истеъмол қилиб, устидан қайнатиб совитилган илиқ сув ичилади ва ухлаб дам олинади. Шунда асал (баъзилари ўпкага, баъзилари юрак билан бирга, овқатланиш тартиби ва таркибига ҳам низоҳатда эътиборли бўлиш лозим.

Вирусли касалликларни юқтирмаслик ва уларни даволашда, аввало, тана қувватини ошириш, ундаги заҳни кетказиш жуда муҳим. Ушбу мақсадда ҳар ойнинг биринчи ҳафтаси (7 кун) кечки уйкуга ётишдан олдин оёқ тагига асал суртиб (бозиллама), устидан зарқоғоз ёпиштириш ва пайпоқ кийиб ухлаш лозим.

Касалликка чалинишнинг олдини олишда овқатлар билан бирга 6 фоиз олмали, узумли, малинали, шотутли табиий сиркалардан (уксус) истеъмол қилиб туриш жуда фойдали.

Қайнатма шўрва, борш, шолғом, сабзавотли овқатлар кўпроқ тайёрлаб ейилса, тана қуввати ошиб, касалликка қарши иммунитет кучаяди. Бундан ташқари, сабзавотлар ва қарам инсонни тинчлантириб, тиникиб ухлашга ёрдам беради. Инсон ухлаганида вужуднинг тикланиши ва янгиланиш жараёни жуда яхшиланади. Бунда овқатни алюмин қозон ёки идишда тайёрлаш тавсия этил-

майди, яхшиси сирли кастрюль ёки чугун, никеллиларидан фойдаланган маъқул...

Эрталабки нонуштага 3 дона бедана тухуми, 10 дона майиз, 1 та хурмо, 1 дона қоқоқ, сомса, 1 та сувда пишган тухум, 1 дона олма ёки банан истеъмол қилиш айни муддао.

Тушликда мева-сабзавотлардан қайнатма шўрва, борш, картошкани эса пўсти билан алоҳида қасқонда димлаб пишириш ва юпка пўстини арчиб, тановул қилиш фойдали. Шунда картошқадаги кремний моддаси яхши сақланиб қолади. Бир бўлак саримсоқнинг ярмини буғда пишириб истеъмол қилиш ҳам қутилган натижани беради. Овқатдан кейин бир неча бурда суви қочган нон ейилади. Бу эса овқатнинг ҳазмини осонлаштиради.

Оқсиллар - инсон ҳаёт фаолиятида зарур моддалардан бири. Улар эластик хусусиятга эга: хужайралар, тўқима ва органлар, ферментлар ва кўп гормонлар, гемоглобин ҳамда бошқа бирикмалар ҳосил бўлишда хизмат қилади. Оқсиллар бирикмаларни ҳосил қилиб, улар иммунитетнинг инфекцияларга қаршилигини таъминлайди. Ёғлар, углеводлар, минерал моддалар ва витаминларнинг ўзлаштирилиш жараёнида қатнашади. Танамиз ҳаёт фаолияти оқсилларнинг узлуксиз сарфланиши ва тикланишига боғлиқ.

Озиқ-овқат маҳсулотларини меъёрига етказиб пишириш ҳазм қилиниши ва оқсиллар сингдирилишини яхшилайди. Қолган овқатларни иситиб ейиш соғлиқ учун жуда зарарли.

Россия Фанлар академияси ва Россия тиббиёт академияси академиги, Иммунология институт директори, Россиянинг

бош иммунологи ва аллерголог, тиббиёт фанлари доктори, профессор Раҳим Ҳайитовнинг айтишича, иммунитетни ошириш зарарли ва аллергик, аутоиммун каби хасталиклар патологиясига олиб келиши мумкин. Иммуни тизими меъёрида ишлаши лозим. Уни кўтариш эмас, соғлиқни мустаҳкамлаш зарур. Иммунитетнинг бош бўғини - антитаналар, яъни ҳимояловчи оқсиллардир. Инсон оқсиллар (гўшт, балиқ, творог ва сут маҳсулотлари, ўсимлик оқсиллари ва ҳоказолар) билан озиқланса, улар танада парчаланади ҳамда ҳимояловчи моддалар ҳосил бўлади.

Оқсиллар манбаи ҳайвон гўштидир (буқа, от, туя, қўй, балиқ, курка, парранда гўшларида, тухумларда ва ўсимликларда). Сабзавот ва дон маҳсулотларида ўсимлик оқсиллари бор, айниқса, ловия, нўхат, соя, сули ва гречиха ёрмалари, гурч ва кепакли нон таркибиде бўл. Жараёнда ўсимлик оқсилларининг ҳам роли катта, улар ҳайвонот маҳсулотлари таркибидеги оқсилларга қўшилиб, бир-бирини тўлдирди ва биологик аминокислота мажмуасини пайдо қилади. Бу эса ички хужайра синтези учун зарур. Ёғсиз сутли бўтқалар шундай мажмуаларга мисол бўла олади. Бундай бўтқалардаги сут оқсилли лизин моддасига бой бўлиб, дон маҳсулотларидаги лизин етишмаслиги ўрнини босади.

Соғлом бўлишни истаган ҳар қандай инсон рационига сутли бўтқалар, шунингдек, сутда тайёрланган сули, маккажўхори ва бошқа ёрмаларни киритишни тавсия қиламиз.

Кечки овқатга 16 хил бўғдой, тарик, маккажўхори, арпа, гурч, сули ва бошқа донлардан навабти билан шовла (пиёва) тайёрлаб истеъмол қилинади. Натижада тана макро- ва микроэлементларга тўйинади.

Овқатларга қалампирмунчоқ кукунидан, мурч, зарчава, занжабил ва қоразиралардан ярим чой қошиқдан солиб ейилса, тана қувватга киради. Кечки тановулга 50 г. қаз ила ярим-та хом пиёз истеъмоли ҳам қувватни оширади. Бундан ташқари, 16 хил донлардан навабти билан ўстириб, бир йил давомида истеъмол қилинса, бутун ички аъзолар 5 йилга ёшаради. Занжабилли, зарчавали, ялпиз ва райхонли, заъфаронли, лимонли чойлардан ичтиб туриш ҳам тавсия этилади....

Сабабот ва зиратор ўсимликлар бирга ишлатилганда дори ва овқат вазифасини бажаради.

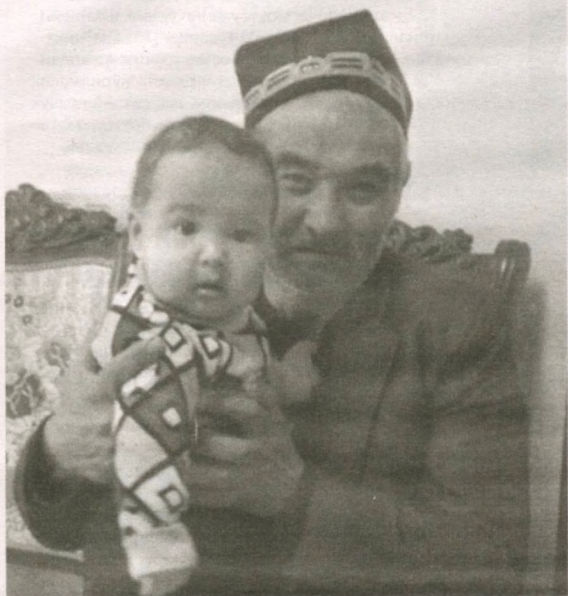
Акмал СОАТОВ,
доришунос

САРДОБАДАГИ БИР ОИЛА ТАҚДИРИ

Холдорали ака ўша куни эрта турганди

Холдорали ака ўша куни саҳарда мол-қўйини ўтлатиш учун далага чиққан эди. Ҳар кунлик одати. Аммо ўша кун ҳар кунгидек ўтмади.

Соат тонгги бешлардан ўтганда ғалати товуш эшитилди — бир нарса гумбураладими, шитирладими, билиб бўлмади. Бўғиқ, ғалати шовқин.

Ҳаммаси тезда аниқ бўлди. Кўчага чиққан кўни-қўшларнинг айтишича, Сардоба сув омбори ёрилган ва катта сув босиб келмоқда. «Мол-қўйларингизни бирор тепаликка ҳайданг, ҳозир ҳамма жойини сув босади». Бунақа вақтда мол-дунё кўзга кўринармиди? Холдорали

ака тезда уйига борди ва оиласини қутқариш ташвишига тушди. Ҳаммани машинага чиқариб, хавфсиз жойга жўнатгач, икки мол ва еттита қўйни ҳовлига киритиб, дарвозани боғлади. «Ўша пайтда ўзимдан ўтганини ўзи биламан. Ҳайвон бўлса ҳам ташлаб кетаётганим учун ичим эзилди. Гапимга тушунмаса ҳам айтдимки, агар тирик қолсангиз, қайтиб келиб, боқаман. Агар ўлиб кетсангиз, мендан хафа бўлманглар. Ҳозир қўлимдан ҳеч нарса келмайди, дедим. Шундан кейин таваккал қилиб кўчага чиқдим», — дейди Холдорали ака.

Шу билан Холдорали Соипов етти кун ўтгач уйига қайта олди. Ҳовлига кириб, кўзига ишонмади — ҳаммаёқ лой-балчиқ, деворлар кулаган. Аммо мол-қўйи тирик, дов-даракт, тоқзорни еб, жон сақлабди.

Холдорали аканинг катта оиласи Янгийер шаҳридаги коллежда бир неча ой истиқомат қилди. Уларнинг саргардонлиги ўтган ҳафта якунига етди — Оқ олтин туманидаги Навбахор ҚФЙ ҳудудида янги кўпқаватли уйлар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Холдорали акага биринчи қаватдан уч хонали квартира беришди.

— Кўрган кунларимиз ортда қолгани рост бўлсин. Ҳозир ҳаммаси яхши, уйимизда шаҳар

шароити бор, бола-чақа учун ўйингоҳ ҳам қуриб беришган. 40 миллион сўм ва холоидилник-тепловизор учун сертификат ҳам олдик. Ҳамма нарсамизни ростлаб олдик. Бу ердан аввалги ҳовлим ҳам анча яқин, ҳар куни эрталаб кетиб, экин-тикин, мол-қўлга қараб келсам бўлади.

Ҳаммаси учун ҳукуматимизга минг раҳмат. Бунақа бўлиб кетади, деб ким ўйлаганди дейсиз. Айниқса саҳроватпеша юртдошларимизнинг ёрдамидан кўриб, кўзимга ёш келди. Кийим-кечак дейсизми, озик-овқат дейсизми, етказиб туришди, — дейди Холдорали ака.

Кўп қаватли уйларда истиқомат қилувчиларнинг иш билан бандлиги бўйича ҳукумат бир қатор тадбирларга қўл урган. Хусусан, Оқ олтин туманидаги кўп қаватли уйлар жойлашган

мавзенинг шундоқ ёнида 40 та иссиқхона тикланди. Баҳорга чиқиб яна 24 та қурилиши режалаштирилган. Ҳар бири 25 сотихли бу иссиқхоналарда цитрус мевалар етиштирилади. Эътиборли томони, бу ер шунчаки деҳқончилик учун ажратиб берилмади, балки иссиқхона эгалари ўқув жараёнидан ўтказилади. Бунинг учун махсус ўқув-маркази бино қилинган.

Холдорали ака сув босишидан олдин тўй бошлаб қўйган эди. Икки ўғлини уйлантирган ака энди учинчи келинни туширишга ҳозирланиб турганди.

— Пешона экан, тўйни сал кечиктириб туришга тўғри келади энди. Ҳозир иккинчи фарзандимга уй қилиш ҳаракатида-миз. Ҳокимиятга раҳмат, ёрдам қиламиз, дейишди, — дейди Холдорали Соипов.

Чўлдаги шаҳар битди...

Одамлар янги уйларига кирмоқда. Сардоба сув омбори тошқинидан зарар кўрганлар учун шаҳарсозликнинг сўнгги намуналарига кўра кўпқаватли уйлар қурилди. Бу уйларда истиқомат қиладиган хотин-қизлар янги маҳалланинг шундай ёнгинасида қурилган трикотаж фабрикасида ишлаши кўзда тутилган.

Дўстлик маҳалласидаги "Сардоба Оқсарой текстил" фабрикаси роппа-роса 120 кун деғанда қуриб битказилди. Ҳозирда ушбу корхонада мослашиш жараёни кетмоқда — ходимлар ўқитиляпти ва амалиёт ўталапти. Шу билан бирга маҳсулот ишлаб чиқариш жараёни ҳам бошланган. Насиб қилса, корхонанинг январдан тўлиқ қувват билан ишга тушиши кутилмоқда.

"Сардоба Оқсарой текстил" 550 кишини иш билан таъминлаши кўзда тутилган. Ҳозирда 220 ходим қисқа муддатли ўқув курсини битириб, меҳнат фаолиятини бошлаган. Қолганлар эса йил охирига қадар ишга тушишга тайёр бўлишади. Ушунда корхона йилига 1,4млн. донга тайёр маҳсулот ишлаб чиқариши кўзда тутилган.

Корхонада ходимларни тайёр-

лаш ўзига хос усулда йўлга қўйилган. Ҳатто умрида тикув машинаси ёнига йўламаган одам ҳам бир ойда моҳир тикувчига айланади, қолади. Янги келганлар 15 кун ўқишади ва 15 кун корхонанинг ўзида амалиёт ўташади. Бунинг учун 600 минг сўм маош ҳам берилади.

Дилдора Бойсариева мана шундай тайёргарлик курсидан ўтган ходимлардан бири. У ўтган ҳафта ўқув жараёнини тўлиқ тугатди ва тўлақонли ходим сифатида иш бошлади. Уйи ҳам узоқ эмас, шундай йўлнинг у томони-га ўтса, кўп қаватли уйлардан иборат маҳалласи бошланади. Бу ерда умумий ҳисобда 5 қаватли уйлардан 37 та қурилди. Хонадонларнинг умумий сони эса 1480 дан иборат.

Зафар ҚОСИМОВ, "Хабар" мухбири

12 | АЛОҚА ОЛАМИДА.

САНА

WINDOWS — 35 ЁШДА!

Бундан 35 йил муқаддам, 1985 йилнинг 20 ноябр санасида Windows амалий тизими тақдим этилганди. MS-DOS ўрнини эгаллаган Windows 1.0 талқини кўплаб янги элементларга эга бўлиб, улар ҳозиргача қўлланмоқда. Булар — диалог ойналари, варақлаш тасмачаси (полоса прокрутки), қолаверса, Блокнот ҳамда Paint каби дастурлар.

Windows 1.0 тизимида илк бор сичқончадан фойдаланиш бошланган, айтиш керакки, аввалига кўпчилик фойдаланувчиларга клавиатурада буйруқларни териш ўрнига сичқончанинг ишлатилиши ёқмаган, бугун эса...

Амалий тизимнинг биринчи талқини ишлаши учун иккита дискет, 256 килобайт сифимли тезкор хотира ва график карта талаб этиларди. Борди-ю бир нечта дастурни ишлатишга тўғри келса, у ҳолда қаттиқ диск ва 512 килобайтлик "оперативка" зарур эди.

Windows амалий тизимининг турли йиллардаги талқинлари:

- Windows 1.0, 1985 йил
- Windows 2.0, 1987 йил
- Windows 3.0, 1990 йил
- Windows NT 3.5, 1994 йил
- Windows 95, 1995 йил
- Windows 98, 1998 йил
- Windows ME, 2000 йил
- Windows 2000 (Win2K ёки NT 5.0), 2000 йил
- Windows XP, 2001 йил

- Windows Vista, 2007 йил
- Windows 7, 2009 йил
- Windows 8, 2012 йил
- Windows 10, 2015 йил
- Windows 10, 2020 йил

Орадан 35 йил ўтди: тизимнинг жами 13та йиллик релизи чиқди. Кейинги йилда кўш экранли қурилмалар, қайишқоқ дисплейли ноутбукларда ҳам ишлатиш мумкин бўлган Windows 10X талқини чиқиши кутиляпти.

НОУТБУКЛАР

LG ЎРАМА НОУТБУГИНИ ТАҚДИМ ЭТДИ

LG компанияси экранни очиладиган ноутбукни патентлади. Бу ҳақда Root MyGalaxy нашри хабар берди.

Ихтиро тавсифига кўра, компютер букилувчи экран билан жиҳозланади, яъни уни ўраб, ноутбук қутисига бекитиб қўйиш мумкин. Трансформация электр мотор ёрдамида бошқарилади. Қурилма клавиатураси ҳам йиғиладиган конструкцияга эга. Журналистларнинг сўзларига кўра, ушбу қурилма йиғилган ҳолатида саундбарга ўхшаб кетади.

Қайд этилишича, ноутбукнинг ўрама дисплейи диагонали 13,3 — 17 дюйм вариантларида чиқарилади. Бозордаги кўпгина ихчам компютерлардан фарқи шуки, корейс компаниясининг қурилмаси ёнида қувватловчи тугмаси ҳам бўлади. Айни шу жиҳати билан LG компютери бошқа ноутбукларга қараганда ихчамроқ ва мобилроқ дейилмоқда.

КАШФИЁТ

HUAWEI СМАРТФОНИ ТАНА ҲАРОРАТИНИ ЎЛЧАЙДИ

Huawei компанияси тана ҳароратини ўлчаш имкониятига эга смартфонни патентлади. Патент "Ҳароратни ўлчаш ва натижаларни кўрсатишда график фойдаланувчи интерфейсига эга мобил телефон" номини олган, деб хабар берди IХВТ.

Патент изоҳида ёзилишича, "мобил телефон ёки планшетнинг камераси ёрдамида инсон тана-си ёки объект сканер қилинганидан сўнг, тана ҳарорати ўзгаргани тўғрисидаги маълумотлар қурилма экранидан пайдо бўлади".

Эслатиб ўтаамиз, июн ойида Honor бренди Kirin 990 процессори, 40 ваттлик тезкор қувватланиш функцияси ҳамда тана ҳароратини ўлчашга мўлжалланган махсус инфракрасил-датчикка эга Honor Play4 Pro смартфонини савдога чиқарган эди.

МАШҲУРЛАР

МАСК — ЖАҲОННИНГ ИККИНЧИ ЭНГ БОЙ КИШИСИ

Space X ва Tesla раҳбари Илон Маск дунёнинг энг бой одамлари рейтингида иккинчи ўринга кўтарилди. Маск Microsoft асосчиси Билл Гейтсдан ўзиб кетди. Бу ҳақда Bloomberg ёзмоқда.

Таъкидланишича, Маскнинг бойлиги 127,9 миллиард долларга кўпайган, йил давомида у 100,3 миллиард долларга бойиган.

Билл Гейтс бу сафар 127,7 миллиард доллар билан учинчи ўринни эгаллади.

Amazon асосчиси Жефф Безос миллиардерлар етакчиси бўлиб қолмоқда, унинг бойлиги 182 миллиард долларга баҳоланмоқда.

Шунингдек, кучли бешикдан Бернар Арно ва Марк Цукерберг ўрин эгалладилар.

Саҳифани С.ТЕМИРОВ тайёрлади.

СИНОВ

ANTUTU: ИЛК ҚУРИЛМА МИЛЛИОН БАЛЛДАН ЮҚОРИ НАТИЖАГА ЭРИШДИ

Apple компанияси 10 ноябр куни бу йил куздаги учинчи тақдимот маросимини ўтказган эди. Корпорация унда ўзининг ARM-архитектураси биринчи компютер процессори — Apple M1 чипсетини ва унинг базасидаги қурилмаларини ҳам намойиш қилган.

Ушбу чипсетда ишловчи янги MacBook Air омабон AnTuTu сервисида текшириб кўрилди. Қурилманинг самарадорлик кўрсаткичи ҳайратланарли — бу бенчмаркда ҳали миллион баллик кўрсаткич кузатилмаган эди!

Шундай қилиб, Apple M1 чипсетли ноутбукнинг AnTuTu бенчмаркидаги натижаси 1 119 243 балли ташкил этди. Бунда марказий процессорнинг самарадорлиги 282 265 баллга баҳоланган бўлса, график чипи 538 944 балл олган. Бенчмарк унинг тезкор хотираси учун 189 921 балл, фойдаланувчи интерфейси учун 108 113 балл қўйган. Таъкидлаш керакки, тест iOS-илова орқали ўтказилган ва шу боисдан бенчмарк бу лаптопни iPad 8,6 сифатида қабул қилган.

Шу билан бирга, интернетда янги MacBook Air самарадорлигини iPad Pro 4 кўрсаткичлари билан таққосланган диаграмма ҳам тарқалди. 7 нанометрлик Apple A12Z процессори асосида ишлайдиган бу планшет бенчмаркда 755 294 балл олган.

Apple M1 процессори iPhone 12 туркумидаги смартфонларда қўлланган Apple A14 Bionic чипсетдан деярли 80 фоизга тезкор экан. Графикаси бўйича эса MacBook Air компаниянинг янги смартфонидан икки ярим бараварга самарадорроқ бўлиб чиққан.

СМАРТФОНЛАР

SAMSUNG 2021 ЙИЛДА СОТУВГА ЧИҚАРАДИГАН ИЛК СМАРТФОНЛАР МАЪЛУМ БЎЛДИ

Samsung компанияси релизи 2021 йилнинг бошланишига белгиланган андроид-смартфонлари ҳақида маълумот берди.

Булар бошланғич босқичга мансуб Galaxy A12 ва Galaxy A02s моделлари, дея хабар берди The Verge.

Samsung Galaxy A12

Galaxy A12 — 2020 йил ёзида чиққан A11нинг издоши: 6,8-дюймлик HD+ экран, 8 мегапикселли селфи-камера, 8 ядролли процессор, 5000 мАс сифимли аккумуляторга эга. Асосий камераси тўртталиқ: 48 мегапикселли бош камераси билан ёнма-ён 5 мегапикселли кенг бурчакли камера ҳамда кадр чуқурлиги ва макросуратлар учун бир жуфт 2 мегапикселли камера ўрнатилган. Бармоқларни сканерлаш вазифаси смартфон ёнидаги клавишга юкланган.

Samsung Galaxy A02s

Galaxy A02s смартфонини ҳам юқоридаги каби экран ва аккумуляторга эга, бироқ тезкор ва доимий хотираси кичик — 3 Гб ва 32 Гб (буни microSD-карта ҳисобига ошириш мумкин). Асосий камераси имкониятлари ҳам чекланган: бош камераси — 13 мегапикселли, "кенг бурчаклар" умуман йўқ, 2 мегапикселли камералари эса бир хил. Қолаверса, A02s смартфонини USB-C билан эмас, балки "маънан эскирган" microUSB-порт билан тақдим этилаётгани таъбиғизни хира қилиши мумкин. Бу телефонда бармоқларни сканерлаш ҳам йўқ.

Европа бозорларида Galaxy A12 2021 йилнинг январ ойида, A02s эса февралда пайдо бўлиши кутиляпти. A12 асосий модели (3/32 Гб) нархи 179 евро, A02s нархи эса 150 евродан бошланади, дейилади хабарда.

Россия Таълим вазири: ХОРИЖЛИК ТАЛАБАЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШГА ТАЙЁР ЭМАСМИЗ

Россия коронавирус пандемияси иккинчи тўлқини бошланиши туфайли хорижлик талабаларни қабул қилишга тайёр эмас. Бу ҳақда хабар қилган Россия Таълим ва фан вазири жорий вазият касалланиш ҳолатлари камаймагунча давом этишини билдирди.

Россия Ректорлари Иттифоқининг 17 ноябр кунги бўлиб ўтган кенгашида вазир хорижлик талабаларга алоҳида эътибор қаратди. "Бир қатор давлатлардан, жумладан, МДХ давлатларидан ҳамкасбларимиз келишни исташади, лекин йўл ёпилган ёки бошқа бир қатор сабабларга кўра киришнинг имконияти йўқ. Сиз бизнинг шаҳарларимиз ва йирик университетларимиздаги вазиятни кўриб турибсиз, биз ҳам чет эллик талабаларни қабул қилишга тайёр эмасмиз. Вазият сентябр ойи бошидагидан тубдан фарқ қилади", – деди Россия Таълим ва фан вазири Валерий Фалков.

Валерий Фалков бугунги кунда Россияда таҳсил олаётган хорижлик талабаларнинг учдан бир қисми ўз юртларига кетиб, қайтиб келмаганини билдирди. Шунингдек, кўплаб мамлакат олий ўқув юртлири масофавий таълим тизимига ўтгани ва бу жара-

ёнда энг катта эътибор биринчи босқич талабаларига қаратилиши лозимлигини ўқитиб ўтди. Бунинг учун вазирлик ҳар бир талабага алоҳида эътибор берилиши таъминланишини талаб қилди. Бироқ Россия ОўЮларидаги қишки сессия онлайн тарзда

ўтказилиши белгиланганига қарамадан, ҳозиргача институт ва университетлар раҳбариятига қатъий чекловлар киритиш бўйича талабалар кўйилмаган.

Айни дамда талабалар ҳамда меҳнат муҳожирларининг, асосан, Беларус, Қозоғистон орқали сохталаштирилган ҳужжатлар ва ноқонуний йўллар билан кириб келишга уринишлари кузатилмоқда.

Россия Чегара хизмати ноқонуний йўллар билан кирган шахслар мамлакат Жиноят кодексининг 322-моддаси, 2-бандига асосан уч юз минг рублгача жарима ёки тўрт йилгача мажбурий меҳнат ёки шу муддатга озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланиши ва мамлакатдан бир умрга бадарга қилиниши мумкинлигидан огоҳлантирмоқда.

Маълумот ўрнида: РФда шу кунга қадар касалликдан вафот этганларнинг умумий сони 36179 кишини ташкил қилса, охириги бир кун ичида улар сони 401 нафарга кўпайган.

САУДИЯДА COVID-19 ВАКЦИНАЦИЯСИ БЕПУЛ АМАЛГА ОШИРИЛАДИ

Саудия Арабистонида коронавирусга қарши вакцинация бепул бўлади. Бу ҳақда Мамлакат Соғлиқни сақлаш вазирлиги баёнот берган. "Коронавирусга қарши вакцина қиролликда ҳамма учун бепул бўлади", – дейилади вазирлик баёнотида. Вазирлик, шунингдек, коронавирусга қарши вакцина 2021 йилнинг охиригача қироллик аҳолисининг 70 фоизини эмлашга имкон беришидан умид қилмоқда.

Авалроқ қирол Салмон номидаги инсонпарварлик масалалари бўйича марказ бош директори Абдулла ар-Рабиа журналистларга қироллик коронавирусга қарши энг муваффақиятли чиққан вакцинани дунёда биринчилардан бўлиб олмоқчи эканлигини билдирган.

Мамлакат соғлиқни сақлаш вазирлиги маълумотларига кўра, қиролликда COVID-19 билан касалланганлар сони жами 355489 кишига етди, 343816 киши тузалди, 5796 бемор вафот этди.

СПОРТЧИ ОНА ШАҲРИ УЧУН БИР МИЛЛИОН ДОЛЛАР САРФЛАДИ

Аргентиналик MMA жангчиси Эмилиано Сорди Рио-Куарто учун бир миллион доллар сарфлади. Спортчи бу пулга маҳаллий аҳоли учун озиқ-овқат сотиб олган.

Ўтган йили Сорди Профессионал жангчилар лигасида ғолиб чиққанди. Чемпион бўлгани учун бир миллион доллар мукофот пулини қўлга киритди. Бироқ жангчи бу пулни ўз эҳтиёжларига сарфлаб юбормасдан, она шаҳрида истиқомат қилаётган одамларга ёрдам беришга қарор қилди.

Рио-Куарто аҳолиси 184 минг кишидан иборат. Уша ерда туғилиб ўсган спортчи Профессионал жангчилар лигасида чемпион бўлганда кўз олдига шаҳар шароитини келтирди. Сордининг таъкидлашича, маҳаллий аҳолига жуда қийин, иқтисодий вазият ачинарли аҳволда. У коронавирус туфайли жорий этилган карантин шароитида аҳолига озиқ-овқат тарқатди. Бошида кунига 300, кейин эса 3000 киши ёрдам олди, дея хабар берди MMA Junkie портали.

Ҳозирги вақтда спортчи 29 ёшда. Узининг профессионал карераси давомида Сорди рингда 22 марта ғалаба қозониб, 8 марта мағлуб бўлган.

Саакашвили: УКРАИНА ИҚТИСОДИЁТИ ЖАР ЁҚАСИДА

Грузия собиқ президенти, Одесса вилоятининг собиқ губернатори, Украина ислохотлари Ижроия қўмитаси раҳбари Михаил Саакашвили "Украина 24" телеканали эфиринда мамлакат иқтисодиётини яқин келажақда муқаррар офат қутаётганини айтди. У Украина ҳукуматини "бирон нарса қилишга" ундамоқда.

Собиқ президентнинг таъкидлашича, 2021 йил бошидан мамлакатда ижтимоий тўловлар билан боғлиқ муаммолар юзага келади. Агар Украина томони Халқаро Валюта Жамғармаси билан бошқа битимни имзоласа, иқтисодиётнинг "қулаши" бир неча ойга кечиктирилиши мумкин. "Аммо бу яна бир неча инқирозни кечиктириб туришгагина етади. Ижтимоий мажбуриятлар ва иш ҳақини тўлашда катта муаммолар бўлиши кутилмоқда. Бунақиси 90-йиллардан бери Украинада бўлмаган", – деди Саакашвили.

Эслатиб ўтамиз, Порошенко ҳукумронлиги даврида "қувилган" грузиялик янги президент Зеленский фуқароликка тиклаган ва ҳукуматдаги масъул лавозимлардан бирига тақлиф қилганди.

АФҒОНИСТОНГА КАТТАГИНА ЁРДАМ ВАЪДА ҚИЛИНДИ

Швейцариянинг Женева шаҳрида 23-24 ноябр кунлари Афғонистон бўйича халқаро конференция бўлиб ўтди. Унда қатнашган донор-давлатлар келгуси тўрт йил ичида Афғонистонга 12 миллиард доллар ажратишга ваъда берди.

Афғонистон ва Финляндия ҳукуматларининг раислигида онлайн форматда бўлиб ўтган конференцияда 66 давлат ва 32 халқаро ташкилот вакиллари иштирок этди. Анжуманининг асосий мақсади Афғонистонни ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгилаш ва мазкур мамлакатга 2021–2024 йилларда ёрдам кўрсатиш бўлди.

Европа Иттифоқи коронавирус пандемияси туфайли иқтисодий муаммолар келиб чиққан бўлсада, Афғонистонга келгуси тўрт йилда 1,2 миллиард евро ажратишини маълум қилди. Шунингдек, Япония 720 миллион долларлик, Германия 430 миллион евро, Нидерландия эса 200 миллион евролик мурувват қилишга ваъда берди.

Ушбу ёрдамлар эвазига Кобулдан тинчлик ва фаровонлик йўлидан оғишмаслик сўралди.

Интернет материаллари асосида У. ЙЎЛДОШЕВ тайёрлади

Ричард ДЕМИНГ

Бу сафар Мануэл Андрадас ва буюртмачи ўртасидаги даллол Родолфо исмли киши бўлди. Родолфо уринган кастюм кийган унча баланд бўлмаган кўримсизгина эркак эди. "Мен билан юринг", Андрадас олди келиб шипшиди у. Улар ярим тўла қахвахонага кириб, бурчакдаги столни банд қилишди ва қахва буюришди.

МАЛЛАСОЧ ЭУНИСИЯ

(Детектив)

— Сураткаш, озроқ дам олишни истаймисизми? — официантка уларнинг столдан нари кетгач қизиқсинди Родолфо. — Салвадор қуйида ажойиб осуда шаҳарча бор. Байя дейилади. Сизга айтсам, у ердаги жойлар жуда ажойиб. Табиати жаннатнинг ўзгинаси. Таърифлаб бўлмайди-ган гўзаллик.

— Майли, дам олишим мумкин, — бепарво елка қисди Мануэл. — Қанча муддатга?

— Аниқ муддати йўқ, Сураткаш, аммо кечиктирмасликни тавсия қиламан, — Рио де-Жанейро жинойи оламида ҳамма Мануэл Андрадасни Сураткаш деб атарди. Гап шундаки, у қотил бўлишидан олдин ҳақиқатан ҳам фотограф эди. Ҳатто энг яхшиларидан. Мануэлнинг ҳали ҳам аъло даражада хизмат қиладиган фотостудияси бор эди.

— Хизмат ҳақим қанча бўлади? — Мануэл жигарранг кўзларини кўтариб, совуққонлик билан суҳбатдошига қаради.

— Уч юз минг крузейро, — деди Родолфо ихтиёрсиз титраб. — Харажатлар ҳам қўшилиб, албатта.

— Учдан бири — омонат. Уларни олдиндан олишим керак. Шартларимни биласиз деган умиддаман.

Родолфо исмли одам бош ирғади. У қалам билан салфеткага қурбоннинг исмини ва манзилини ёзиб, Мануэл Андрадасга кўрсатди.

— Аёл, — деди у беозоргина бош чайкаб. — Мен эркаклар билан ишлашни афзал кўраман.

— Ҳаммаси жойида! — Родолфо ёйилиб кулди. — Аёллар ҳам одам.

У хайрлашиш учун қўл чўзаркан, индамай Мануэлга бир даста пул узатди...

Олти кундан сўнг Мануэл Андрадас кичикроқ кемада Байя соҳилига тушди. Ўзига эътибор қаратмасликка ҳаракат қилиб, шаҳар марказига автобусда йўл олди. Ўз номига монанд шинам ва салқин "Сарой" меҳмонхонасига жойлашди ва кейинги икки кун давомида гўё бир журнал топшириги бўйича келган фотосуратчи каби тутди ўзини. У учта фотоаппаратни елкасига осганча шаҳар бўйлаб юриб, маҳаллий диққатга сазовор жойларни суратга олди.

Учинчи куни, Байя ташриф буюрган фоторепортёрга ўрганиб қолганида, Мануэл Андрадас ҳақиқий ишга киришиш вақти келди, деб қарор қилди.

Тушлиқдан сўнг, Мануэл фотоаппарат-

лар сандиқчасига сузиш кийимларини жойлаб, ўлдириши керак бўлган аёл — Байя шаҳарчаси четидagi Эунисия Камарра яшайдиган Амаралинага автобусда жўнади.

Унинг фикрлари мавҳум эди. Андрадас бундай масалаларда профессионал сифатида безовталанмаслик кераклигини тушунарди. Аммо у аслида аёллар билан ишлашни ёқтирмасди.

Мануэл Андрадас Амаралинага етиб келгач, атрофни кўздан кечирди. У соҳилда эди. Шундоққина ёнида тўғри уммонга қараган очиқ айвонли қахвахона турарди. Қахвахона ташқарисидида оппоқ тишлари кўзни қамаштирувчи қорача савдогар бир гуруҳ ўқувчи қизларга кокос ёнғоқларини сотар, кокослар пўстлогини ўтқир чопқиди эпчиллик билан кесарди.

Сураткаш шошмасдан уммон томон юрди. Пляж кимсасиз эди. Соҳилда деярли ҳеч ким йўқ. Бир неча одам шодод ҳайқириклар билан уммон томон югурди ва тўп ўйнай бошлашди. Сув бўйида ҳозиргина кокос шарбати билан чанқоғини қондирган кўк-оқ мактаб формасидаги 12-13 ёшли ўша қизлар гурунглашиб туришарди.

Мануэл Андрадас қизлардан тахминан ўн метр нарида тўхтади ва табассум билан салом берди. Қизлар куруққина саломлашди, лекин фотоаппаратлар солинган сандиқчини кўришгач, улар жонланганча нималарнидир пичирлай бошлашди. Сўнг оқсарикдан келган малласоч чиройли бир қиз, зодагон оиладан эканлиги шундоқ кўриниб турарди, дугоналаридан ажралиб чиқишга жазм этди ва эҳтиёткорлик билан Мануэлга яқинлашди.

— Сумкангиздаги фотоаппаратми? — сўради у. — Бизни суратга олиб қўймайсизми? Илтимос, қандай ишлатишни кўрсатинг. Мен ҳам суратга олишни истайман. Майлими? Илтимос, йўқ деманг...

— Фақат шошиланг, хоним! — кулиб юборди Андрадас. — Ҳа, сиз ҳақсиз. Мен — фотографман.

Қизлар фотоаппаратни ўрганунларича, бирор жойини синдириб қўймасликлари учун, қотил жилмайганча кузатиб турди, кейин уларни эсдаликка суратга олиб қўйди.

— Бизга суратларимизни юборасизми? — ҳайиқибгина сўради малласоч. — Менинг бувим уни кўришни хоҳлайди.

— Албатта, — бош ирғади Мануэл. — Ва сиздан ҳеч қандай пул олмайман.

Андрадас маҳаллий аҳоли билан тил топишиб олганидан қониқиб жилмайди.

Энди улар унинг Амаралина ва Эунисия Камарра ҳақида қизиқтирган ҳар қандай саволга жавоб беришади. Фақат эҳтиёт бўлиш керак — қояларга урилган кучли оқим сизни денгизга улоқтириши мумкин.

— Чўмилмоқчимисиз, жаноб? — сўради малласоч ўқувчи қиз. — Қўрқманг. Бемалол чўмиливеринг, биз фотоаппаратингизга қараб турамыз. Фақат эҳтиёт бўлинг — қоялар яқинида оқим кучли, сизни денгизга оқизиб кетиши мумкин.

Зиммасидаги вазифани қай тарзда беҳато бажариш фикри билан банд бўлган Андрадас бу огоҳлантиришга эътибор бермади. Ва муздек сувга шўнғиб, қирғоқдан бир неча ўн метр нарига сузиб ўтгандан кейингина у қиз эҳтиёткорлик ҳақида гапирганда нимани назарда тутганини англади. Лекин жуда кеч эди. У ҳатто бақувват мушаклари ҳам бошқаролмайдиган кучли оқимга тушиб қолди. Бахтга қарши у моҳир сузувчи ҳам эмасди.

Сув Мануэлни ўз домига тортиди. Миясида шугина фикр чарх урди: бунчалар совуқ бўлмаса, бундан кўра қуёшда тобланганим яхши эди! Бу Мануэл эслаб қолган сўнгги фикр бўлди. Шундан сўнг кўз олдини зулмат қоплади...

Кўзларини очган Мануэл Андрадас мовий осмон ва кўзни қамаштирувчи ёрқин қуёшни кўрди. У қум устида чалқанча ётар, чарчоқдан қўл-оёқларини қимирлатишга ҳам мажолсиз эди. Ундан икки қадам нарида мактаб кийимлари шалаббо уч қиз турарди.

— Биз сизни огоҳлантиргандик, жаноб, — деди таъна қилгандек малласоч қиз унинг ҳушига келганини кўриб, — у ерда оқим кучли эди. Сиз бизга қулоқ солмадингиз ва чўкиб кетишингизга сал қолди. Омадингиз бор экан, Мария ва Летиция учаламиз яхши суза оламиз. Биз сизни қўтқариб қолдик, қолганлар қўрққанларидан қочиб кетишди.

— Сизлардан бир умр қарздорман, — хитоб қилди Мануэл Андрадас ва йўтала бошлади. У сўнгги марта кимгадир миннатдорчилик билдирганини унутиб ҳам қўйганини ўйлаб ўзини қўлга олди. Кутилмаганда унинг қалбини аҳмоқона шубҳа чулғади ва сўради: — Исмнингиз нима, хоним?

— Эунисия Камарра. Сизникичи?..

(Давоми бор.)

Усмонжон ЙЎЛДОШЕВ таржимаси

**“Ўзбектелеком” АК Бухоро филиалида
Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерация-
си саккизинчи курултойи якунларига ба-
ғишланган йиғилиш ўтказилди.**

Таъкидланганидек, Бухоро вилоятида ҳам Тошкентда бўлиб ўтган нуфузли анжуманга пухта ҳозирлик қирилди. Вилоят касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси Кенгаши фаоллар залидаги мавжуд имкониятлар тўла ишга солинди. Шу тариқа вояҳдан сайланган 21 нафар делегат ва 7 нафар меҳмондан иборат касаба уюшмаси фаоллари ва faxрийлари, бир қатор корхона ва ташкилотларнинг раҳбар ходимлари, шу жумладан, вилоят ҳокими вазифасини бажарувчи Ботир Зарипов қурултой ишини онлайн тарзда қўлдош бординлар.

ҚУРУЛТОЙДАН РУХЛАНИБ

Бухоролик делегатлар қўрултойда ўқилган маърузалар ва берилган ахборотлар қатори Олий Мажлис Сенати аъзоси, Бухоро давлат тиббиёт институти профессори Абира Хусейнова фикр-мулоҳазаларини ҳам диққат билан тингладилар ва мамнуният билан кутиб олдилар. У жумладан, касба уюшмалари Федерацияси ҳузурида хотин-қизлар муаммоларини аниқлаш ва ҳал этиш бўйича тузилган Республика ишчи гуруҳининг ўтган қисқа вақт ичидagi фаолияти ҳақида гапириб, ушбу йўналишдаги ишлар бундан кейин ҳам изчил давом эттирилишини маълум қилди.

Курултой якунларига бағишлаб "Ўзбектелеком" АК Бухоро филиалида ўтказилган йиғилишда сўз олган вилоят касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси Кенгаши раисининг ўринбосари Ҳамид Бешимов ҳар 5 йилда бир марта ўтказиладиган мамлакат миқёсидаги йирик анжуман бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини билдирар экан, давлатимиз раҳбарининг касаба уюшмаларига табриғи ҳамда 11 ноябрни юртимизда Касаба уюшмалари кунини эътиб белгилаш тақлифи тизимда чиндан-да муҳим воқеа бўлганлигини айтиб ўтди. Курултой кун тартибидagi масалалар юзасидан ўтказилган музокаралар чоғида илгари сурилган қимматли тақлиф ва тавсиялар, қолаверса, ушбу анжуман қарорлари вилоят касаба уюшма ташкилотларида ҳам нафақат ходимлар ва ишчи-хизматчилар манфаатларини ҳимоя қилиш, балки жойларда янги иш ўринлари яратиш йўли билан турли ёшдаги аҳоли вакиллари бандлигини таъминлаш борасидаги тизимли ишларни давр талаблари даражасида олиб боришда муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

Дар ҳақиқат, "Янги Ўзбекистон – янги қасаба уюшмалари" тамойили асосида амалга ошириладиган барча ишлар жамият тақдирига дахлдорлиги ва юқорида таъкидланганидек, ҳаётроқларимиз манфаатларига хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

– Бир гуруҳ ёшлар билан бирга касаба уюшмалари Федерацияси курултойида катнашганим хотирамда бир умрга муҳрланиб қолади, – дейди анжуман делегатларидан бири – филиал ходими Оксана Анищенко. – Айниқса, курултойда қабул қилинган Мурожаатнома барчамизни ўз танлаган касбимизда янги марраларни эгаллашга, касаба уюшмаси ишларида фаол иштирок этишга даъват этиб турибди.

Филиалда шу куни “Қадринг баланд бўлсин, она тилим!”, “Тарихимсан, тақдиримсан, келажатимсан, она тилим!” ҳамда “Она тилим-фахрим, гурурим!” шорлари остида Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги тизимидаги қорхона ва ташкилотларда ўтказиб келинаётган ташвиқот, тарғибот тадбирлари доирасидаги маънавият ва маърифат ўқуви ҳам ўтказилди. Унда сўзга чиққан филиал касаба уюшмаси кўмитаси раиси Олия Шукурпаева, телекоммуникация тармоқларини ривожлантириш ва эксплуатация қилиш бўлими 1-тоғфали муҳандиси Ортиқой Ҳайитова ва бошқарув миллий тилга эътибор ватанпарварлик намунаси эканлигини, янгиланаётган Ўзбекистонда давлат тили мақоми улуғланаётган бугунги кунда Ўзбек тили байрамнинг ҳар йили 21 октябрда нишонланиши, Президентимизнинг БМТ Бош Ассамблеясининг 75-сессияси минбаридан туриб ўзбек тилида маъруза қилганлиги ҳар биримизнинг қалбимизда фохр-ифтихор туйғуларини уйғотишини тилга олиб ўтдилар.

Асқар ИСТАМОВ,
"Хабар"нинг Бухоро вилоятидаги мухбири

ИНСОНИЯТНИ ДАҲШАТЛИ ҲАЛОКАТ КУТМОҚДАМИ?!

2029 йилда улкан метеорит ерга урилармиш

2004 йилда кашф қилинган осмон жисми – Апофис ҳозирча Ернинг “энг буюк душмани” бўлиб турибди. Нега дейсизми? 2013 йил сай-ёрамузга яқин масофадан учиб ўтиб кетган бу астероид 2029 йилда тағин қайтиб келади. Бу сафар катта куч билан... Куйида яна тўққиз йилдан кейин Апофис Ерга уриладими-йўқми, уни қандай бартараф этиш мумкин, деган саволларга жавоб излаб кўрамиз.

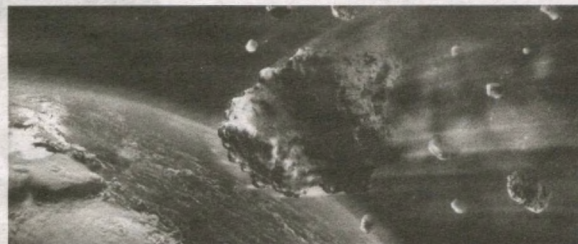
2029 йил 11–14 апрел оралиги (катта эҳтимол билан 13 апрелга тўғри келади) диаметри 300 метрдан ортиқ 50 миллион тонналик Апофис Ерга 45 000 км/соат тезликда қиянлашади. Ер билан Ой ўртасидаги масофа – яхлит 400 000 км. 2029 йилда эса она заминимиз ва Апофис ўртасидаги масофа эса ундан 10 баробар яқинроқ бўлади – 38 400 км. масофада қиянлашади (бошқа манбаларда рақамлар сал фарқ қилади: 36-37 минг километрлар атрофида). Солиштириш учун: 2013 йил 9 январда Апофис Ерга салкам 14,5 миллион км. масофада қиянлашганди.

2029 йилда Апофис Ерга ури-
масдан, яқинимиздан учиб кет-
ган тақдирда ҳам, ундан кутула
олмаймиз: 2036 йилда яна қай-
тиб келади. Шунда ҳам тўқнашув
содир бўлмаса, у ҳолда 2068
йилда бу “душман” тагин кўри-
ниш бераркан.

Яна бир ёмон хабар. Апофиснинг массаси ва ҳажми олимлар ўйлаганидан кўра 75 фоиз каттароқ бўлиб чиқди.

Юқоридагиларга қарамай, яхши хабарлар ҳам йўқ эмас. 99942 (Апофиснинг яна бир номи) тўқнашувга қадар ўз йўналишини ўзгартириши мумкин экан. Яъни агар астероид кўш нурларига тушиб қолиб, йўналишида давом этса, юзаси қизийди. Натижада кичик бўлса ҳам, доимий таъсир қилувчи (реактив) куч пайдо бўлади. У астероидни суриш қобилиятига эга экан. Апофисни кашф этган Д.Толенинг таъкидлашича, Ярковский эффекти (юқоридаги доимий таъсир қилувчи куч) тудайди Апофис траекторияси йилига ҳисоблаб чиқилганидан 170 метргача четга оғаркан.

Суперкомпьютерлар ёрдамида ўтказилган ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, 2029 йилда Апофис Ерга урилмас экан. Бироқ яқинда 8,2 метрлик телескоп (Subaru)да олиб борилган кузатувлар тавшишли хабарлардан огоҳ этмоқда: Апофис ногравитацион куч таъсирида орбитасини ўзгартираётган экан. Бу аввалги ҳисоб-китобларда инобатга

олинмаган. Энди олимлар ўзларининг тасалли берувчи хулосаларини қайта текшириши керак. 2029 йилги яқинлашув пайтида Апофис Ернинг гравитацион майдонидаги нуқта (гравитация қазри) ёнидан ўтади. У эса астероид траекториясини ўзига тортади. "Гравитация қазри худди эшикка ўхшайди – агар у очилса, астероид катта эҳтимол билан Ерга урилиши мумкин", – дея тўшунтирди олим Базз Сун Вук.

Хўш, у ҳолда Апофисни қандай қилиб "йўлдан оғдириш" мумкин: портлатибми, силғитибми ёки бошқа йўли борми?

2010 йилда Роскосмос Апофиснинг Ер билан тўқнашувининг олдини олиш бўйича режалар ишлаб чиқди. Acta Astronautica журна-
лида чоп этилган мақолада олим-
лар Апофис билан Ер ўртасидаги
тўқнашув олдини олишнинг бир
неча усули ҳамда қай бири энг
яхшииси эканини айтиб берадиган
алгоритмни тақлиф қилишди.

Олимлар 2029 йил апрелда Апофинсинг Ерга урилиш эҳтимолини жуда кам баҳолашмоқда (NASA ҳисоб-китобларига кўра, 250 000:1 га тенг). Асосий хавф 2036 йилда бўларкан. NASAнинг 2007 йилдаги ҳисоботида бу хавфни бартараф этишда энг яхши йўл ядро қурулини қўллаш деб ёзилган. Аммо бу ҳолда "келгинди"нинг бўлаклари дўл бўлиб ёғилган. Агар тош қисмлари майдароқ бўлса, атмосфера қатлами даёқ ёниб кетади. Шунга қарамай, бир қанча олимлар бу сценарийни танқид қилишмоқда. Ахир ҳеч ким портлаш қандай оқибатларга олиб келишини олдиндан айтиб бера olmayди.

Тортишиш кучи тирқиши (gravitational keyhole) ҳақида ёзган Сун Пэк ўз жамоаси билан бошқа йўлини ҳам кўриб чиқди. Улар астероидни оғир ва тез бўлган ядро снарядли замбаракдан ўққа тутишни таклиф қилишмоқда. Бундай зарба объектни биз томон келаётган йўналишдан четга сураркан. "Асосий физик таъмил бильярд уйинига ўхшайди", – дейди С.Пэк. Аммо бундай топшириқни муваффақиятли бажариш учун "самовий тош"нинг массаси, тезлиги, траекторияси, зичлигини иложи борича аниқроқ билиш керак. Шу муносабат билан, аввало, бу осмон жисмини ўрганувчи тадқиқот зондини ишга тушириш, шундан кейингина фаол ҳаракатларни бошлаш фойдали бўлиши мумкин.

Экспертлар фикрича, разведкачи-зонд барча зарур маълумотларни тўплай олса ҳамда олимлар снаряднинг керакли хусусиятларини ҳисоблаб чиқолса, кичик ядро астероид орбитасини биров ўзгартариши эҳтимолдан холи эмаскан. Шундан сўнг Ерни қутқариш операциясини бошлаш мумкин.

Ерни Алофисдан кутқаришда оптимал вариантни танлаш учун мана булар муҳим: астероиднинг массаси, тезлиги, гравитацион тирқишда жойлашган ери, эҳтимолий тўқнашув соатигача қанча вақт қолгани ҳамда бу ўлчовларнинг нақадар аниқлиги.

Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, агар Апофис "калит тирқиши" (gravitational keyhole)га кириб олишдан 5 ёки ундан кўп йил қолган бўлса, у ҳолда тадқиқотчи-зонд жўнатиб, кейин чора кўриш ёки ҳам зонд, ҳам миниснарядни биратўла тушириш лозим экан. Агар эҳтимолий тўқнашувга 2дан 5 йилгача қолган бўлса, унда астероид орбитасини ўзгартиришга вақт етмайди. Шунда ҳам, барбири тадқиқот зондини юборган яхши. Борди-ю, Апофис яқин икки йил ичида гравитацион тирқишга кириб олса, дарҳол ядро замбарагини жўнатиш даркор. Мабодо яқин йилларда астероид "калит тирқиши"га кириб олса, зарба берувчи зонд унга етиб боришга-да улгурмайди. Натижада осмон жисми ташаббусини кўлга олади ва шундай ҳолатда унга ҳужум қилишга мажбур бўламиз.

Яна бир йўли бор – лазер импульси. Бунда бир неча космик аппарат астероид томон йўналиди. Улар махсус қуёш панеллари ёрдамида қуёшдан энергия олиб, лазер мосламаларини зарур қувват билан таъминлайди. Лазер мосламалари бир вақтда лазер нуралини астероид сиртига (бир нуқтасига) йўналтиради. Шу билан кичик “фаввора” ҳосил қилинади. Айнан шу нарса ҳаракатлантирувчи кучга айланади ва астероиднинг ҳаракат йўналишини ўзгартариб, уни Ердан узоқлаштиради. Бу анча катта ҳаражат талаб қилишига қарамай, ҳозирча энг мақбул вариант деб ҳисобланмоқда.

Умид қиламизки, бу осмон
жисми бизга яқинлашгунча бундан
ҳам муқобил йўллари топилади.

Мафтуна КАРИМОВА
тайёрлади
ЎзЖОКУ талабаси

Эҳтиёт бўлинг: ПАРОЛИНГИЗ ХАКЕРЛАР НИШОНИДА

F-Secure компаниясининг киберхавфсизлик бўйича мутахассислари аввалроқ энг ишончсиз паролларни эълон қилишган эди. Булар – почта ёки бирор сервисдаги аккаунт паролли эмас, балки турли девайсларга қўйиладиган пароллардир.

Паролларни бошқариш йўналишидаги NordPass компанияси ўз маълумотлар базасини ўрганиб чиқиб, фойдаланувчилар ҳалиям ўрта содда ва бузиш осон бўлган паролларни қўллашга ётганини аниқлади. Деярли 275,7 миллион паролни текшириб кўрган мутахассислар жорий йилда онлайн-аккаунтлар учун энг кўп ишлатилаётган паролларни эълон қилишди.

Антирейтингда биринчи ўринни "123456" олди – ундан 2,5 миллион киши фойдаланмоқда; бултурги рейтингда эса у иккинчи ўринда эди. NordPass баёнотига кўра, хакерлар ва хаваскорлар бу паролни 23,5 миллион мартадан ошиқ бузишган.

Ўтган йилги рейтинг "етакчиси" бўлган "12345" паролни бу йил ҳам барибир 188000 мингдан ошиқ киши ишлатган – бу гал у саккизинчи ўринда турибди. Юқоридаги ҳар иккала паролни бузиш учун хакерларга бир сониядан ҳам камроқ вақт етарли экан!

NordPass таъкидлашича, 2020 йилги рўйхатга кирган паролларнинг ярмидан озроғи янги экан. Шулардан бири – "picture1" паролни янги бўлса-да, бирданга учинчи ўринни забт этган. Шуниси

ҳам борки, рейтинг бошидаги ўнтакликка кирган айрим паролларни бузишга бир неча сония кифоя қилган бўлса, "picture1" учун хакерлар уч соатча тер тўкишларига тўғри келган.

Ундан кейинги поғонада эса кўпчиликка "қадрдон" бўлган "password" сўзини кўрамыз. Яна бир янги сўз – "senha" ҳам кучли (тўғрироғи – ҳимояси кучсиз) ўнтакликка кирган; португалчада у "парол" деганидир.

Энг юқори ўнтакликка "111111" паролли ҳам кирган – у 17-ўриндан 6-поғонага кўтарилиб олган. Ўтган йилги рўйхатда 18-ўринда турган "123123" ҳам бу гал еттинчи қаторга чиққан. Оммабоп комбинация – "qwerty" бу йил 12-ўриндан жой олган.

Тадқиқотлардан маълум бўлдики, қўлайлиги сабабли кишилар осон эслаб қолинувчи ва содда паролларни танлашмоқда. Шунингдек, парол сифатида номақбул сўзлар, сонлар, киши исмлари ва таом номларини қўллаш ҳоллари кўп.

САЛОМАТЛИК

Шифокор: ЎЗ БИЛГАНИНГИЗЧА ВИТАМИН ҚАБУЛ ҚИЛМАНГ

Пандемия даврида аксарият одамлар коронавирусдан сақланиш умидида кўп миқдорда витамин қабул қилишга тушдилар. Бироқ бу организм фаолиятини издан чиқариши мумкин, дейди россиялик шифокор алерголог-иммунолог Алексей Бессмертний Sputnik радиосига берган интервьюсида.

Унинг сўзларига кўра, витаминли комплексларни суиистеъмол қилиш гипervитаминоз ҳолатини келтириб чиқариши мумкин. У эса фойдали моддалар ва микроэлементлар танқислигидан кўра хавфлироқ. "D витамини ёки A витамини гипervитаминозни соғлиқ учун

хавфсиз эмас. Устига-устак, кўпгина поливитаминлар дори эмас, биокўшимча сифатида рўйхатга олинган унутмаслик керак. Статистикага кўра, жигар токсик зарарланишининг тўртдан икки қисми тегишли тартибда сертификатлаштирилмаган биокўшимчалар билан боғлиқ", – дея изоҳлади мутахассис.

Бессмертний қўшимча қилишича, гипervитаминоз аломатлари тушунарсиз, шу боис одамга нима бўлаётганини кўпинча тушуниб бўлмайди. "Кўнгил айниши, лоҳаслик, чарчоқ ажралаётган пешоб микродри камайиши шулар жумласидан. D гипervитаминозидан қайт қилиш, яъни интоксикациянинг барча аломатлари бор", – дея огоҳлантиради шифокор.

Унинг сўзларига кўра, агар таомнома сифатли маҳсулотлардан ташкил топган ва мева-сабзавотларга бой бўлса, қўшимча витаминларни қабул қилишга зарурат йўқ. Фақатгина айрим ҳудудлар учун "Йодомарин" ҳамда уч ёшгача бўлган болалар учун D витамин бундан мустасно бўлиши мумкин.

ХАНДА

ЙПХ ходими ҳайдовчини тўхтатиб сўрай бошлабди:

– Ҳайдовчилик гувоҳномаингиз борми?

– Бор, марҳамат.

– Машинанинг техник кўрик ҳужжати борми?

– Албатта.

– Сугурта полиси?

– Бор.

– Дори қутиси?

– Бор.

– Ўт ўчиргич?

– Бор.

– Машинангизда радиоприймник борми?

– Бор. Нега?

– Музикани шўхидан қўйинг!

– Нега ахир. Ҳамма нарсангиз бор экан. Ҳозир рақсга тушаман пул қис-тирарсиз ҳеч бўлмаса!..

Xabar

МУАССИС:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА
КОММУНИКАЦИЯЛАРИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ ВАЗИРЛИГИ

Бош муҳаррир
Абдугани АБДУРАҲМОНОВ

Газета Ўзбекистон матбуот ва
ахборот агентлиги томонидан
0016 рақами билан 2013 йил
23 июлда рўйхатга олинган.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Шухрат СОДИҚОВ (Ҳайат раиси), Назиржон ҲАСАНОВ,
Коммуна ИРИСБЕКОВА, Алишер ФАЙЗУЛЛАЕВ,
Лутфилло ТУРСУНОВ (Бош муҳаррир ўринбосари),
Усмонжон ЙЎЛДОШЕВ (масъул котиб).

Тахририятга келган қўлёзма ва суратлар эгаларига қайтарилмайди.
Муаллифларнинг фикрлари тахририят фикридан фарқлангани мумкин.
Нашримиздан қўчириб босилганда "Хабар"дан олинганлиги кўрсатилиши шарт.

Газетани тайёрлашда интернет материалларидан ҳам фойдаланилади.
Баҳоси келишилган нархда.

Газета
ҳафтаинг
жума кунин
чиқади

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонасида чоп этилди.
Манзил: Тошкент шаҳри,
"Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

G-1157 сонли буюртма.
Офсет усулида босилди.
Қўғоз бичими А-3, ҳажми 4 босма табоқ.
Адади: 3956 нусха.

МАНЗИЛИМИЗ:

100000, Тошкент шаҳри,
Амир Темур 1-тор кўчаси, 2-уй
(мўлажал: Олой бозори).
Телефонлар: 71-234-18-59, 71-234-18-31,
факс: 71-234-17-91. E-mail: info@xabar.uz

Обуна индекси – 228.

Газета тахририят компьютер
базасида терилди ва саҳифаланди.
Дизайнер: Аслиддин БЎРИЕВ.
Навбатчи: Аслиддин БЎРИЕВ.

ISSN 2010-6424

ISSN 2010-6424

Босишга топширилди – 17.00.
Босишга топширилиш вақти – 24.00.

Вилоят
муҳбирлари:

Андижонда Бухорода Жиззахда Наманганда Навоийда Нукусда Самарқандда Термизда Тошкентда Урганча Фарғонада Қаршида
226-47-80 (99)854-7305 (94) 199-93-64 (91) 353-71-25 225-91-10 554-35-45 (91)557-84-44 (91)235-88-68 234-18-59 (97) 211-65-05 244-18-05 (93)931-08-99